PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej Integracyjnej
w Micigoździe
na rok szkolny 2022/23

Spis treści: **str.**

1. Podstawa prawna **3**

2. Wstęp **4**

3. Rozdział I. Założenia ogólne **5**

4. Rozdział II. Wartości wychowawcze **6**

5. Rozdział III. Założenia pracy wychowawczej **8**

6. Rozdział IV. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka w literaturze przedmiotu i badaniach naukowych..... **12**

7. Rozdział V. Diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym SPI w Micigoździe czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z cyberuzależnienie, fonoholizmem, cyberprzemocą i korzystaniem z patostreamu i innych treści niebezpiecznych, dotycząca uczniów lub wychowanków, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników **14**

8. Rozdział VI. Realizacja Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły **20**

9. Rozdział VII. Szczegółowe zadania Szkoły jako środowiska wychowawczego na poszczególnych etapach edukacyjnych **29**

10. Rozdział VIII. Ewaluacja Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły..... **50**

11. Załącznik nr 1. Kwestionariusz ankiety dla uczniów diagnozujących występowanie czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną wśród uczniów klas IV-VIII..... **52**

Podstawa prawna

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).
- Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (wraz z późniejszymi zmianami, tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1280 oraz z 2022 r. poz. 1594);
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (wraz z późniejszymi zmianami, tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1309).
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (z późniejszymi zmianami, Dz. U. z 2018 r.1679).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2022/2023.
- Statut Szkoły Podstawowej Integracyjnej im. 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę w Micigoździe.

Wstęp

„Potrzeba nieustannej odnowy umysłów i serc, aby przepełniała je miłość i sprawiedliwość, uczciwość i ofiarność, szacunek dla innych i troska o dobro wspólne, szczególnie o to dobro, jakim jest wolna Ojczyzna…"

Jan Paweł II

NASZA SZKOŁA jest placówką integracyjną, do której na równych prawach uczęszczają wszyscy uczniowie. Jest szkołą dobrze wyposażoną, co sprawia, że stwarza uczniom możliwości wszechstronnego rozwoju, daje duże poczucie bezpieczeństwa i wsparcie. Stworzenie w szkole środowiska sprzyjającego wszechstronnemu rozwojowi ucznia poprzez postrzeganie jego podmiotowości, godności, wolności i niepowtarzalności to nasz nadrzędny cel. Uważamy, że ważne jest kształtowanie u uczniów istotnych wartości , takich jak: szacunek, odpowiedzialność, tolerancja, patriotyzm. Pragniemy, aby nasze działania przyczyniły się do kształtowania u nich prawidłowych postaw, rozwijania wrażliwości, a także odkrywania własnych zdolności i możliwości, mocnych stron i budowania na nich własnej tożsamości i siły. Uczymy konstruktywnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Aby te cele osiągnąć:

1) Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli należycie przygotowani do wejścia na kolejne etapy edukacyjne.
2) Zapewniamy wszechstronną opiekę w życzliwym środowisku.
3) Kształtujemy właściwe postawy społeczno - moralne w stosunku do całej społeczności szkolnej.
4) Wyjaśniamy ideę tworzenia klas integracyjnych i w takich prowadzimy nauczanie.
5) Stosujemy jasny i czytelny system oceniania.
6) Wymagamy, aby nasi uczniowie wykonywali swoje obowiązki i byli świadomi swoich praw.
7) Wpajamy uczniom dyscyplinę rozumianą jako samokontrolę, pilność, niezawodność i odpowiedzialność .
8) Dbamy o prawidłowy rozwój fizyczny każdego dziecka.
9) Umożliwiamy uczniom dostęp do współczesnych środków multimedialnych oraz biblioteki.
10) Oferujemy różnorodne zajęcia pozalekcyjne rozwijające talenty i zainteresowania uczniów, a także wyrównujące braki szkolne.
11) Zapoznajemy uczniów z tradycjami regionalnymi, narodowymi i europejskimi.
12) Staramy się, aby współpracę nauczycieli i rodziców cechowała szczerość i wzajemne zrozumienie.
13) Stale doskonalimy się i odnosimy satysfakcję z własnej pracy.
14) Przygotowujemy ucznia do uczenia się przez całe życie.
15) Współpracujemy ze środowiskiem lokalnym, z instytucjami i organizacjami.
16) Odwołujemy się do tradycji szkoły i wzorców wypracowanych przez lata.

Tworząc Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły uwzględniliśmy wnioski z dotychczasowych obserwacji, wywiadów, rozmów i analiz, których celem było wskazanie problemów, z jakimi borykają się uczniowie oraz określenie potrzeb środowiska szkolnego i lokalnego oraz oczekiwań rodziców. Podstawą opracowania/modyfikacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły jest coroczna diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu, dotycząca uczniów lub wychowanków, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników Szkoły Podstawowej

Integracyjnej im. 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę w Micigoździe, przeprowadzana w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego.

Podstawowym celem niniejszego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym i ryzykownym. Ważnym elementem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Treści Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły są koherentne ze Statutem szkoły, w tym z warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego. Program jest spójny z zatwierdzonym szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na złożeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.
Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Rozdział I
Założenia ogólne

1. Kształcenie ogólne w szkole ma na celu:
   1) wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
   2) wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
   3) formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
   4) rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
   5) rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
   6) ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;
   7) rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;
   8) wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;
   9) wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
   10) wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;
   11) kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
   12) zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
   13) ukierunkowanie ucznia ku wartościom.
2. Szkoła ma:
   1) przygotować uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania i utrzymywania opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci;

2) wykształcić postawy prozdrowotne uczniów, w tym wdrożyć ich do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, a ponadto ugruntować ich wiedzę z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, a także stosowania profilaktyki;
3) sprzyjać rozwijaniu postaw obywatelskich, patriotycznych i kompetencji społecznych uczniów poprzez m.in. propagowanie idei wolontariatu, dzięki któremu dzieci i młodzież rozwijają swoją wrażliwość na los potrzebujących, biorą na siebie odpowiedzialność za własne życie i życie społeczne;
4) wzmacniać poczucie tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotować i zachęcać do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat;
5) przygotować uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu;
6) wyposażyć uczniów w kompetencje społeczne takie jak komunikacja i współpraca w grupie, w tym w środowiskach wirtualnych.

3. Proces wychowawczy prowadzony jest w Szkole zgodnie z Programem Wychowawczo – Profilaktycznym Szkoły.

4. Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska szkolnego i obejmuje:
- ✓ treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów;
- ✓ treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli, rodziców, a także środowiska lokalnego.

5. Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły jest uchwalany przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną. Inicjatorem procedury uchwalenia Programu jest Rada Pedagogiczna. Po pracach w zespole zadaniowym powołanym przez dyrektora szkoły Rada Pedagogiczna podejmuje uchwałę w sprawie przyjęcia projektu Programu i przedkłada go Radzie Rodziców. Rada Rodziców analizuje projekt i wnosi uwagi. Ostateczny projekt programu przyjmuje uchwałą Rada Rodziców.

6. Wychowawca klasy z udziałem uczniów i rodziców planuje na podstawie Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły zadania na dany rok szkolny. Podstawą do planowania są przede wszystkim potrzeby wychowanków oraz diagnoza sytuacji wychowawczej klasy.

7. Zadania wychowawczo – profilaktyczne w klasie realizują, przy współpracy z rodzicami uczniów, wszyscy nauczyciele uczący w danej klasie uwzględniając specyfikę swoich zajęć edukacyjnych, różnorodność form aktywności uczniów, ich potrzeby i oczekiwania.

8. Pracownicy administracyjni i obsługi aktywnie współuczestniczą w procesie wychowawczym i profilaktycznym Szkoły.

Rozdział II
Wartości wychowawcze

1. Celem realizacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły jest, aby ABSOLWENT NASZEJ SZKOŁY:
1) dobrze wywiązywał się ze swoich zadań i obowiązków,
2) umiał współpracować w grupie,
3) potrafił korzystać z różnych źródeł wiedzy,
4) był wyposażony w rzetelną wiedzę, pozwalającą mu na kontynuowanie edukacji na wyższym szczeblu,
5) był samodzielny, uczciwy, tolerancyjny, odpowiedzialny i twórczy,
6) postępował rozsądnie i był świadomy skutków swojego zachowania,
7) przejawiał postawę aprobowaną społecznie, znał i stosował pozytywne wzorce zachowań,
8) znał swoje słabe i mocne strony,
9) wierzył w swoje możliwości,

10) radził sobie z trudnościami, a w razie potrzeby umiał prosić i korzystać ze wsparcia innych ludzi,
11) rozumiał potrzebę okazywania postawy patriotycznej, pielęgnowania miłości do Ojczyzny, kultywowaniu tradycji,
12) dostrzegał problemy i zagrożenia ekologiczne,
13) był wrażliwy na cierpienie innych,
14) doceniał wartości rodziny i swoje w niej miejsce,
15) znał i szanował polskie dziedzictwo kulturowe,
16) był otwarty na europejskie i światowe wartości kultury.

2. <u>ABSOLWENT NASZEJ SZKOŁY:</u>

1) „...jest wrażliwy i tolerancyjny”:
- ✓ szanuje innych ludzi bez względu na ich poglądy pochodzenie, stan majątkowy, wyznanie itp.,
- ✓ akceptuje osoby z niepełnosprawnościami i dąży do integracji,
- ✓ jest wrażliwy na krzywdę ludzką (bierze udział w akacjach charytatywnych),
- ✓ pomaga słabszym, młodszym kolegom,
- ✓ kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności.

2) „... jest odpowiedzialny i obowiązkowy”:
- ✓ dąży do osiągnięcia sukcesu (pracuje systematycznie),
- ✓ sumiennie wywiązuje się z powierzonych mu zadań,
- ✓ zna swoje mocne i słabe strony, potrafi nad nimi pracować.

3) „... jest kulturalny i taktowny”:
- ✓ zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury bycia,
- ✓ kulturalnie i komunikatywnie porozumiewa się z innymi,
- ✓ dba o kulturę języka,
- ✓ potrafi zachować się w kinie, teatrze czy muzeum.

4) „... jest samodzielny i zaradny”:
- ✓ umie znaleźć się w różnych sytuacjach życiowych,
- ✓ jest odporny na niepowodzenia,
- ✓ korzysta z różnych źródeł informacji,
- ✓ potrafi selekcjonować i porządkować zdobywane informacje i oceniać ich przydatność do określonego celu,
- ✓ korzysta z nowoczesnych technologii komunikacyjnych,
- ✓ potrafi wyrażać się poprzez formy plastyczne, teatralne i muzyczne.

5) „... jest odpowiedzialny za swoje zdrowie i stan środowiska”:
- ✓ prowadzi zdrowy tryb życia (ma własne nawyki żywieniowe i higieny, zna zagrożenia wypływające z zażywania alkoholu, nikotyny i innych używek, uprawia sport),
- ✓ posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych,
- ✓ zna zasady ochrony zdrowia psychicznego (w tym w sytuacji kolejnej falii COVID-19)
- ✓ zna czynniki chroniące przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej i reżimu sanitarnego,
- ✓ rozumie związek między pogorszeniem się stanu zdrowia psychicznego a podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemów z tym związanych (np. stosowanie substancji psychoaktywnych, przemocy, uzależnień behawioralnych),
- ✓ przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia, a także ochrony przed chorobami zakaźnymi (w tym w sytuacji kolejnej falii COVID-19)
- ✓ troszczy się o środowisko naturalne (bierze udział w akcjach ekologicznych, segreguje odpady),

- ✓ prezentuje aktywną postawę w promowaniu dbałości o środowisko naturalne.

6) „... jest związany ze swoją szkołą, miastem i ojczyzną”:
- ✓ dobrze funkcjonuje w swoim otoczeniu,
- ✓ integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole,
- ✓ czuje się członkiem społeczności lokalnej, obywatelem Polski i Europy,
- ✓ zna i szanuje tradycje rodziny, szkoły i narodu,
- ✓ wykazuje chęć poznania ojczystego kraju i jego zwyczajów,
- ✓ zna historię i kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły,
- ✓ szanuje siebie i innych, jest odpowiedzialny za siebie i innych,
- ✓ zna i rozumie zasady współżycia społecznego,
- ✓ szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy.

7) „... jest przygotowany do następnego etapu kształcenia”:
- ✓ stosuje w praktyce wiedzę i umiejętności,
- ✓ potrafi współdziałać w zespole,
- ✓ zna swoje prawa i obowiązki,
- ✓ korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne.

3. Nabywanie cech pożądanych jest procesem odbywającym się w trakcie wszelkich działań dydaktycznych Szkoły, działań wychowawczych i profilaktycznych rodziców i Szkoły, a także w całokształcie działalności społecznej rodziców, nauczycieli i uczniów.

4. W trakcie procesu nabywania przez ucznia cech pożądanych dokonuje się okresowej oceny postępów dziecka w tym zakresie, w związku z ustaleniem ocen śródrocznych i rocznych z wszystkich zajęć edukacyjnych, a w szczególności oceny zachowania.

Rozdział III
Założenia pracy wychowawczej

1. <u>Działalność wychowawczo – profilaktyczna</u> w szkole polega na wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:
   1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych,
   2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej, poszerzanie kompetencji i świadomości znaczenia wsparcia w sytuacji kryzysowej osób z najbliższego otoczenia uczniów (rodziców, nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rówieśników),
   3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych, kreowanie postaw prospołecznych w sytuacji kryzysowej (np. w przypadku kolejnej falii epidemii COVID-19),
   4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej w sytuacjach kryzysowych zagrażających całemu społeczeństwu (np. w przypadku kolejnej falii epidemii COVID-19),

2. <u>Działalność wychowawcza</u> obejmuje w szczególności:

1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu , a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
4) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
6) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
7) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
8) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
9) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
10) wykształcenie u uczniów, nauczycieli i rodziców postrzegania sytuacji kryzysowych jako szansy na „zmianę" mogącą przynieść trwałe wartości, np. umiejętność zapobiegania bezradności będącej początkiem pogorszenia kondycji psychicznej człowieka i jej negatywnych skutków.

3. Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

4. Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:
1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży,
2) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat:
   - ✓ rozpoznawania wczesnych objawów uzależnienia od Internetu (cyberuzależnienie),
   - ✓ rozpoznawania wczesnych objawów fonoholizmu (uzależnienie od telefonu),
   - ✓ cyberprzemocy,
   - ✓ patostreamu i treści niebezpiecznych,
   - ✓ oraz postępowania w wyżej wymienionych przypadkach.
3) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
4) doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców, rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji u dzieci i starszej młodzieży,
5) poszerzanie wiedzy uczniów, nauczycieli, rodziców na temat wpływu sytuacji kryzysowej na funkcjonowanie każdego człowieka oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą,
6) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
7) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,

8) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania objawów uzależnienia od Internetu (cyberuzależnienie) oraz fonoholizmu (uzależnienie od telefonu),
9) rozpoznawania objawów stosowania cyberprzemocy oraz korzystania z patostreamu i treści niebezpiecznych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
10) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki cyberuzależnienia, fonoholizmu, cyberprzemocy, patostreamu i treści niebezpiecznych.

5. Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem Internetu oraz mediów społecznościowych, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

6. Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:
1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem cyberuzależnienia, fonoholizmu, cyberprzemocy oraz korzystania z patostreamu i innych niebezpiecznych treści,
2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku cyberuzależnienia, fonoholizmu, cyberprzemocy czy korzystania z patostreamu i innych niebezpiecznych treści,
3) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku obniżonej kondycji psychicznej, depresji, innych problemów psychologicznych i psychiatrycznych,
4) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów Kodeksu karnego, mianowicie art. 190 (groźba karalna), art. 190a (uporczywe nękanie), art. 212 (zniesławienie), art. 216 (zniewaga) czy też art. 265 i nast. (przestępstwa przeciwko ochronie informacji).
5) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia cyberprzemocy.

7. Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

8. Działalność profilaktyczna obejmuje:
1) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania,
2) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,
6) wspieranie uczniów i wychowanków:
   - ✓ u których rozpoznano wczesne objawy cyberuzależnienia, fonoholizmu,
   - ✓ którzy padli ofiarą cyberprzemocy,
   - ✓ którzy korzystają z patostreamu i innych treści niebezpiecznych,
7) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły.

Działania te obejmują w szczególności:

1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych,
2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych nadużywaniu Internetu, telefonu, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych, m.in. związanych z cyberprzemocą, patostreamu,
4) poszerzenie kompetencji osób oddziałujących na uczniów (nauczycieli, rodziców, wychowawców, specjalistów) w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów depresji, cyberuzależnienia, fonoholizmu, cyberprzemocy,
5) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.

9. Skuteczność i jakość oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych, a także realizacja Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły wymaga przestrzegania następujących ZASAD:

1) wszyscy członkowie społeczności szkolnej znają założenia Programu i są jego współtwórcami w kolejnych etapach realizacji,
2) wszyscy pracownicy szkoły zgodnie realizują Program podejmując współodpowiedzialność za efekty jego realizacji,
3) wszyscy własnym przykładem i konsekwencją wspomagają się wzajemnie w zwalczaniu problemów, przyjmując za nadrzędny cel rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości,
4) za podstawową metodę wpajania uczniom pożądanych sposobów postępowania, uznaje się ukazywanie wartości poprzez własną postawę rodzica, nauczyciela.

Pomocne w realizacji podstawowych założeń Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły będzie przestrzeganie następujących <u>zasad wychowania</u>:

- Zasada szacunku dla zdania i poglądów dziecka – zezwalanie i pobudzaniu dziecka do wygłaszania własnych poglądów, opinii, zdań i ich obrony, uzasadniania, a w przypadku niepożądanych poglądów stosowanie życzliwej perswazji.
- Zasada życzliwości w stosunku do dziecka – otaczanie dziecka serdecznością i ciepłem, zrozumienie motywów i intencji postępowania dziecka, stwarzanie mu optymalnych warunków rozwoju.
- Zasada zainteresowania osobistymi sprawami dziecka – poznanie i życzliwe traktowanie osobistych spraw dziecka, niesienie mu pomocy, oparcia i rady.
- Zasada lojalności – rzetelne i uczciwe postępowanie wobec dziecka, poszanowanie jego tajemnic, obrona dobrego imienia.
- Zasada poszanowania godności dziecka – uznawanie potrzeb dziecka, odnoszenie się z szacunkiem do jego osoby, okazywanie mu zaufania, dostrzeganie i podkreślanie jego konstruktywnych zachowań, cech i wartości.
- Zasada równego traktowania ucznia – postępowanie społecznie sprawiedliwe, dostosowanie wymagań do możliwości dziecka, obiektywność oceny.

10. W pracy wychowawczej i profilaktycznej Szkoły stosowane są następujące <u>strategie i metody</u> realizacji Programu:

1) Strategia informacyjna (metody):

- ✓ pogadanka,
- ✓ spotkanie ze specjalistami,
- ✓ prezentacja filmu, video,

- ✓ praca w oparciu o tekst.

2) Strategia edukacyjna (metody):

- ✓ realizacja zajęć z wychowawcą (tzw. godzin wychowawczych),
- ✓ realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych,
- ✓ drama,
- ✓ rysunek,
- ✓ burza mózgów,
- ✓ dyskusja w małych grupach oraz z całą klasą,
- ✓ debaty,
- ✓ gry i zabawy dydaktyczne,
- ✓ technika uzupełniania zdań,
- ✓ inne metody aktywizujące,
- ✓ twórczość plastyczna, techniczna i artystyczna dzieci,
- ✓ uroczystości szkolne.

3) Strategia działań alternatywnych:

- ✓ koła zainteresowań,
- ✓ zajęcia pozalekcyjne,
- ✓ spotkania,
- ✓ festyny,
- ✓ rajdy, wycieczki tematyczne, turystyczno-krajoznawcze,
- ✓ projekty edukacyjne,
- ✓ spektakle teatralne,
- ✓ kampanie społeczne, środowiskowe,
- ✓ konkursy,
- ✓ zbiórki harcerskie,
- ✓ zajęcia, zawody sportowe itp.

4) Strategia interwencyjna:

- ✓ interwencja w środowisku domowym ucznia,
- ✓ interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- ✓ pomoc psychologiczno – pedagogiczna (specjalista),
- ✓ terapia indywidualna, grupowa, terapia rodzin (specjalista).

Celem strategii interwencyjnej jest wspieranie w sytuacjach kryzysowych osób mających trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów osobistych. Elementem interwencji jest towarzyszenie ludziom w krytycznych momentach ich życia. Jej podstawowe techniki to poradnictwo, telefon zaufania, sesje interwencyjne, doradztwo.

Rozdział IV
Czynniki chroniące i czynniki ryzyka w literaturze przedmiotu i badaniach naukowych

1. Przez czynniki chroniące należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka. Przyjmuje się, że akumulacja czynników chroniących obniża ryzyko powstawania uzależnień.
2. Czynniki ryzyka to indywidualne cechy i zachowania uczniów, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub

funkcjonowania społecznego. Prawdopodobieństwo nadużywania Internetu / telefonu jest tym większe, im więcej jest czynników ryzyka, im bardziej są one szkodliwe oraz im dłużej trwa ich działanie.

3. Do najistotniejszych czynników ryzyka (wg. WHO) związanych ze szkołą należą:
   1) przemoc rówieśnicza,
   2) odrzucenie przez kolegów,
   3) słaba więź ze szkołą,
   4) niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
   5) destrukcyjna grupa rówieśnicza,
   6) niepowodzenia szkolne.

4. Czynnikami chroniącymi związanymi ze szkołą (wg. WHO), które potencjalnie wpływają na prawidłowy rozwój w obszarze zdrowia psychicznego, szczególnie u dzieci, są:
   1) poczucie przynależności,
   2) pozytywny klimat szkoły,
   3) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
   4) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
   5) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
   6) zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

5. Czynniki ryzyka zwiększające prawdopodobieństwo cyberuzależnienia, fonoholizmu występują w sferach:
   1) psychologicznej:
   - ✓ nadmierna nieśmiałość, wrażliwość,
   - ✓ chroniczne napięcie i niepokój,
   - ✓ niska samoocena,
   - ✓ brak odporności na stres i problemy,
   - ✓ niski poziom asertywności.

   2) rodzinnej:
   - ✓ brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego,
   - ✓ niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania, niekonsekwencja),
   - ✓ brak rygorów i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość,
   - ✓ wysoki poziom konfliktów w rodzinie, niskie wsparcie ze strony rodziców;
   - ✓ brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi,
   - ✓ zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, nieobecność ojca w domu (także psychiczna),
   - ✓ tolerancja rodziców wobec nadużywania przez dzieci, itp.
   - ✓ nadużywanie Internetu, komputera, telefonu przez rodziców,
   - ✓ rozwód, separacja, utrata rodziców,
   - ✓ brak czytelnych granic i norm,
   - ✓ przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie.

   3) społecznej:
   - ✓ środowisko sąsiedzkie,
   - ✓ środowisko rówieśnicze,
   - ✓ nieograniczona dostępność do Internetu, komputera, telefonu,
   - ✓ moda na zakładanie i prowadzenie kont w mediach społecznościowych.

   4) szkolnej:
   - ✓ korzystanie z telefonów i Internetu w placówce,

- ✓ niski poziom wiedzy uczniów na temat: uzależnień od Internetu, komputera, telefonu; cyberprzemocy oraz płynących z nich konsekwencji.

Rozdział V

Diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym SPI w Micigoździe czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z cyberuzależnienie, fonoholizmem, cyberprzemocą i korzystaniem z patostreamu i innych treści niebezpiecznych, dotycząca uczniów lub wychowanków, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników Szkoły.

1. Do zdiagnozowania środowiska szkolnego Szkoły Podstawowej Integracyjnej im. 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę w bieżącym roku szkolnym wykorzystano:
   1) obserwacje i dyskusje nauczycieli i rozmowy z uczniami nt. przestrzeni edukacyjnej (środowiska fizycznego) szkoły,
   2) kwestionariusz ankiety dla uczniów diagnozujący występowanie czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną wśród uczniów klas IV-VIII,
   3) analizę programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły,
   4) wnioski z nadzoru pedagogicznego prowadzonego przez dyrekcję szkoły w roku szkolnym 2021/2022,
   5) rozmowy indywidualne z uczniami i przeprowadzone wywiady przez pedagoga,
   6) konsultacje pedagoga z wychowawcami klas, nauczycielami,
   7) obserwacje pedagogiczne uczniów prowadzone przez pedagoga szkolnego i nauczycieli.

2. Obserwacja, analiza przestrzeni edukacyjnej Szkoły Podstawowej Integracyjnej w Micigoździe.

W oparciu o powyżej przytoczone rozważania na temat cech szkoły jako środowiska profilaktycznego, pedagog szkolny w rozmowach z nauczycielami i uczniami dokonał oceny przestrzeni edukacyjnej naszej szkoły. W wyniku obserwacji, dyskusji opracowano wnioski i rekomendacje.

<u>Pracy szkoły sprzyja:</u>

- ✓ wielkość – liczba uczniów w szkole,
- ✓ monitoring – pozytywnie wpływa na poziom i poczucie bezpieczeństwa uczniów i pracowników szkoły, jak również na komfort pracy nauczycieli,
- ✓ kolorystyka ścian korytarzy – jasny kolor ścian stymuluje czujność i kreatywność, poprawia zachowania społeczne, zmniejsza wrogość i drażliwość,
- ✓ brak niepilnowanych, nieodwiedzanych przez dorosłych obszarów,
- ✓ lokalizacja – umiejscowienie szkoły w miejscu nieotoczonym przez budynki czy wysokie drzewa robiące cień, w odgrodzeniu od ruchliwej drogi przez otwartą przestrzeń i drzewa, w bliskim sąsiedztwie miejscowości w której znajduje się UG, BCK, Ośrodek Zdrowia, Kościół, ważne zasoby społeczności lokalnej, z których można korzystać,
- ✓ roślinność – dodatkowe nasadzenia drzewek, które odgradzają wizualnie od ruchliwej drogi,
- ✓ orientacja - okna sal lekcyjnych są zwrócone w kierunku południowym i południowo-zachodnim i nie są zasłonięte (z możliwością zasłaniania roletkami przy dużym nasłonecznieniu), w ten sposób sale lekcyjne są nasłonecznione przez min. 2 godziny dziennie,
- ✓ układ pomieszczeń wewnątrz budynku nie jest skomplikowany,
- ✓ okna pozwalają na odpowiednie oświetlenie i nagrzanie budynku, stanowią 60% powierzchni ścian zorientowanych na południe, wschód i zachód oraz 40% ścian północnych,
- ✓ wygląd zewnętrzny budynku: budynek ma bryłę prostą, nieskomplikowaną, a odnowiona elewacja budynku, zastosowane nowe kolory oraz podświetlone napisy z nazwą szkoły, mogą na uczniach sprawiać wrażenie, że szkoła to miejsce przyjemne,
- ✓ dodatkowe obiekty sportowe: zewnętrzna siłownia, ścianka wspinaczkowa.

Utrudnieniem w realizacji zadań statutowych szkoły mogą być:

- ✓ zbyt słabe wyciszenie sal lekcyjnych,
- ✓ w salach brakuje dodatkowej przestrzeni umożliwiającej zmianę aktywności w każdej chwili, tak aby nauczyciel wraz z uczniami mogli np. zrobić przerwę w pracy wykonując inną aktywność, by po chwili powrócić do pracy,
- ✓ brak sali gimnastycznej wielofunkcyjnej,
- ✓ na zewnątrz budynku brak nowoczesnego placu zabaw,
- ✓ niedobór dodatkowych obiektów sportowych, np. zewnętrznych dużych szachów/ warcabów, ścieżki zdrowia, stołu do ping ponga,
- ✓ miejsca nauki narażone są czasowo w ciągu dnia na hałas i kurz dochodzący z firmy produkującej beton i kruszywo znajdującej się w bliskim sąsiedztwie.

3. Analiza dokumentacji szkolnej - PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY SZKOŁY 2021/2022.

Realizowany dotychczas Program nastawiony jest na rozpoznawanie przyczyn problemowych zachowań dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych. Celem programu jest działalność wychowawcza obejmująca między innymi: współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta; współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych oraz kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami. Działalność edukacyjna, realizowanego dotychczas Programu, obejmuje w szczególności poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach; doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej. Działalność profilaktyczna Programu jest nakierowana na wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

W ramach tego programu w każdej klasie wychowawcy prowadzą lekcje na temat: zdrowego stylu życia; objawów i skutków przyjmowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych; konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii; obowiązków i prawach ucznia.

Opracowane są i stosowane procedury działania w sytuacjach trudnych, nietypowych.

Uczniowie mają możliwość rozwijać swoje zainteresowania i mocne strony na dodatkowych zajęciach, także poprzez przygotowywanie się i uczestnictwo w różnorodnych konkursach i zawodach sportowych, w szkolnych i klasowych imprezach okolicznościowych, wycieczkach, wyjazdów do kina, wyjść do GOK-u i BCKw Piekoszowie. Pedagog szkolny prowadzi rozmowy z uczniami mającymi problemy wychowawcze, prowadzi obserwacje pedagogiczne i bieżący monitoring zachowania uczniów na terenie szkoły (w czasie lekcji, zajęć pozalekcyjnych i przerw śródlekcyjnych). Pedagog szkolny współpracuje z instytucjami

wspierającymi działania na rzecz bezpieczeństwa i zapobiegania agresji, np. GOPS-em, poradnią psychologiczno – pedagogiczną i Policją.

Na podstawie Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły wychowawcy klas:

- ✓ planują i realizują proces wychowawczy,
- ✓ prowadzą z uczniami zajęcia z wychowawcą zgodnie ze wskazaną w Programie tematyką,
- ✓ realizują klasowy i szkolny Kalendarz imprez i uroczystości.

W oparciu o Program działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, ich rodziców lub opiekunów efektywnie realizują wszyscy nauczyciele zatrudnieni w szkole.

Wnioski i rekomendacje:

Należy podjąć lub kontynuować działania zaplanowane w dotychczasowym Programie, ze szczególnym zintensyfikowaniem, tych które zmierzają do niwelowania zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, tj.:

- Odbudowywanie więzi koleżeńskich i relacji międzyludzkich między uczniami i nauczycielami po powrocie z wakacji do szkoły.
- Integrowanie klas i tworzenie pozytywnego, przyjaznego klimatu pracy – nauki.
- Dostarczanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia.
- Dostarczanie uczniom wiadomości na temat szkodliwości działania papierosów, alkoholu, narkotyków, „dopalaczy" i innych substancji psychoaktywnych.
- Uświadamianie uczniom zagrożeń związanych z uzależnieniami.
- Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, lękiem i niepokojem.
- Wspomaganie uczniów w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu stylowi życia.
- Propagowanie zachowań akceptowanych społecznie.
- Wyrabianie w uczniach nawyków odmawiania i asertywności.
- Konsekwentne postępowanie nauczycieli i rodziców wobec dzieci.
- Prowadzenie zajęć rekreacyjno – sportowych oraz poszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych.
- Przeciwdziałanie przyczynom agresji werbalnej.
- Integrowanie środowiska wokół zagadnień z zakresu profilaktyki.
- Dbanie o bieżące szkolenie rodziców i nauczycieli z zakresu profilaktyki.
- Dzielenie się doświadczeniem w pracy wychowawczej i profilaktycznej.

4. Analiza dokumentacji szkolnej - WNIOSKI Z NADZORU PEDAGOGICZNEGO w roku szkolnym 2021/22.

W wyniku sprawowanego nadzoru pedagogicznego dyrekcja we wnioskach wskazała m.in. następujące działania skierowane na zagadnienia, które są czynnikami chroniącymi:

1) Poszukiwać, konsultować i wdrażać efektywne formy współpracy wśród nauczycieli celem poprawy efektywności pracy szkoły.
2) Rozszerzyć zakres i formy kontaktu nauczyciela z uczniem. Uwzględniać opinie uczniów w tworzeniu działań wychowawczych.
3) Zadbać, aby wszyscy rodzice zapoznali się z zasadami wewnątrzszkolnego systemu oceniania.
4) Zwrócić uwagę na uczniów o obniżonej motywacji, niskiej samoocenie i słabym sposobie zaangażowania oraz podnosić poczucie sukcesu uczniów adekwatnie do ich możliwości.
5) Regularnie i na bieżąco wpisywać do dziennika elektronicznego oceny wystawiane uczniom aby usprawnić przepływ informacji.
6) Stosować obowiązujące prawo i dostosowań przy ocenianiu uczniów.
7) Na wszystkich etapach edukacji wspierać uczniów oraz kształcić kompetencje kluczowe: porozumiewanie się w języku ojczystym, porozumiewanie się w językach obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne, kompetencje informatyczne,

umiejętność uczenia się, kompetencje społeczne i obywatelskie, inicjatywność i przedsiębiorczość oraz świadomość i ekspresję kulturalną.

8) Monitorować sytuację szkolną i rodzinną uczniów i podejmować skuteczne formy pomocy opiekuńczo-wychowawczej czy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom mającym różnorodne trudności.
9) Stwarzać nauczycielom szansę rozwoju poprzez dofinansowanie szkoleń, kursów, studiów.
10) Monitorować stan wyposażenia szkoły i uczniów w sprzęt komputerowy. Monitorować stan wyposażenia szkoły w inne pomoce dydaktyczne.
11) Realizować wnioski wypływające z raportów po przeprowadzonych diagnozach, testach sprawdzających, egzaminach próbnych i zewnętrznych.
12) Wzmocnić współpracę i przepływ informacji pomiędzy nauczycielami realizującymi zajęcia z tym samym uczniem, w celu uzyskania jak najlepszych efektów.
13) Dbać o konsekwentne przestrzeganie zapisów Statutu Szkoły przez nauczycieli i rodziców uczniów.
14) Aktywizować rodziców do współpracy z wychowawcą i uczestnictwa w życiu szkoły.
15) Wykorzystywać dotychczasowe sprawdzone formy stałego i systematycznego kontaktu z rodzicami.

5. Rozmowy indywidualne z uczniami, konsultacje pedagoga z wychowawcami klas, nauczycielami, obserwacje pedagogiczne uczniów przez pedagoga szkolnego i nauczycieli.

Informacje pozyskane przez pedagoga szkolnego podczas codziennej, bieżącej pracy z uczniami i na ich rzecz, a także w toku działań diagnozujących środowisko szkolne, skłaniają do sformułowania następujących wniosków i rekomendacji do dalszej działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej oraz profilaktycznej:

- Proponowanie na terenie szkoły alternatywnych możliwości spędzania czasu poza lekcjami, m.in. poprzez kontynuowanie i rozbudowanie oferty zajęć dodatkowych.
- Prowadzenie zajęć dodatkowych dla uczniów zdolnych, chętnych poszerzać swoją wiedzę.
- Uczenie asertywności, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów życiowych, radzenie sobie z lękiem, kształtowanie postawy prospołecznej.
- Kontynuowanie działań z zakresu dbałości o bezpieczeństwo.
- Realizowanie wsparcia i pomocy w zakresie dostosowania wymagań edukacyjnych zgodnie z potrzebami uczniów.
- Pobudzanie motywacji uczniów do udziału w zajęciach obowiązkowych i pozalekcyjnych oraz do punktualności.
- Zachęcanie uczniów do systematycznej pracy, nagradzanie za osiągane efekty, pomaganie w wyznaczaniu kolejnych celów i motywowanie do ich zdobywania.
- Stosowanie pozytywnych wzmocnień wobec ucznia, dostrzeganie jego osiągnieć, podkreślania mocnych stron.
- Uwrażliwienie rodziców uczniów na potrzeby młodego człowieka związane z przynależnością do grupy i akceptacją ze strony rówieśników.
- Wspieranie rodziców w ich zasadniczej roli pierwszych wychowawców oraz uwrażliwianie na przejawy niepokojących zachowań u uczniów.
- Przekazanie informacji uczniom oraz rodzicom na temat zagrożeń, jakie mogą pojawić się w środowisku rówieśniczym i sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- Eliminowanie agresji słownej w szkole.
- Budowanie umiejętności rejestrowania i reagowania na sygnały świadczące o używaniu substancji psychoaktywnych przez dziecko i/lub jego przyjaciół/kolegów.

- Kształcenie u uczniów postawy obywatelskiej, w tym społecznej odpowiedzialności w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo własne kolegów i nauczycieli.

6. Główne czynniki ryzyka i czynniki chroniące środowiska szkolnego SPI w Micigoździe.

Mając na uwadze przytoczone w niniejszym programie naukowe argumenty i badania, a także badania własne, analizę przeprowadzonych ankiet, dokumentacji, rozmów itp. można wyodrębnić główne czynniki ryzyka i czynniki chroniące środowiska szkolnego SPI w Micigoździe.

Czynniki ryzyka:

- Przeładowanie programów.
- Słaba motywacja do nauki.
- Niesystematyczna praca, nauka.
- Specjalne potrzeby edukacyjne.
- Większy nacisk położony na nauczanie, a nie na wychowanie.
- Brak odporności na stres i problemy.
- Niewystarczające umiejętności uczniów w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- Niekonsekwencja rodziców, nauczycieli.
- Niewystarczająca dyscyplina wychowawcza.
- Nadopiekuńczość.
- Swobodny, niekontrolowany dostęp do cyberprzestrzeni w domu rodzinnym.
- Ubogie zainteresowania uczniów.
- Pasywne formy spędzania czasu wolnego (komputer, TV).
- Ubogi repertuar zajęć pozalekcyjnych.
- Sporadyczne przypadki złego zachowania uczniów – agresja słowna.
- Niewystarczające kompetencje w zakresie profilaktyki uzależnień niektórych nauczycieli i rodziców.
- Niezadawalająca wiedza uczniów na temat środków zmieniających świadomość.
- Zbyt słabe wyciszenie sal lekcyjnych, hałas.
- Brak dodatkowej przestrzeni w salach lekcyjnych umożliwiającej zmianę aktywności.
- Brak sali gimnastycznej wielofunkcyjnej.
- Brak wielozadaniowego placu zabaw.
- Niedobór dodatkowych obiektów sportowych, np. zewnętrznych dużych szachów/warcabów, ścieżki zdrowia, stołu do ping ponga.

Czynniki chroniące:

- Wsparcie ze strony specjalistów szkolnych: pedagoga, logopedy i terapeuty si, nauczycieli wspomagających, wychowawców.
- Wysoki stopień poczucia bezpieczeństwa deklarowanego przez nauczycieli, rodziców i uczniów.
- Wysokie średnie ocen w większości klas w klasyfikacji końcowej oraz wysokie oceny zachowania.
- Zdolności uczniów umożliwiające im dobre wyniki w nauce.
- Szkoła daje okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.
- Szkoła promuje osiągnięcia uczniowskie.
- Duża grupa dzieci ma pozytywne nastawienie wobec szkoły i nauki, angażuje się w życie szkoły i wolontariat.
- W przeważającej większości uczniowie mają dobry kontakt ze swoimi wychowawcami, dobrze czują się w szkole i w klasie.
- Szkoła stwarza okazje do angażowania się w działania prospołeczne.
- Grupy klasowe i rówieśnicze są nastawione prospołecznie.
- Nauczyciele i rodzice wymagają od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy.

- Uczniowie i ich rodzice wykazują dużą wrażliwość społeczną, angażując się w organizowane w szkole akcje charytatywne, działania wolontariatu itp.
- Szkoła zdecydowanie nie akceptuje przemocy, stara się ją wyeliminować reagując na jej przejawy, przestrzegając procedur.
- Dzieci z rodzicami łączy silna więź emocjonalna.
- Granice prywatności dziecka są szanowane.
- Dzieci mają pozytywny stosunek do nauczycieli.
- W szkole prowadzone są działania integrujące.
- Szkoła jest placówką o charakterze Integracyjnym. Pozytywny klimat szkoły.
- Personalizacja uczniów (uczeń znany z imienia i nazwiska).
- Dobra współpraca ze środowiskiem rodzinnym.
- Troska i wsparcie ze strony nauczycieli i pracowników obsługi.
- Szkoła jest zadbana, czysta, posiada korzystną lokalizację.

7. Priorytety i działania szczegółowe działalności wychowawczo-profilaktycznej Szkoły.

W roku szkolnym 2022/2023 najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

1) wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej,
2) wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
3) integracja - umacnianie u uczniów prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej w szkole, klasie,
4) rozwijanie postaw prospołecznych i działań w zakresie wolontariatu,
5) rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
6) budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
7) przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
8) przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
9) troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

Zadania profilaktyczne programu to:

1) zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole i ich przestrzeganie,
2) znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
3) promowanie zdrowego stylu życia,
4) kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
5) rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych,
6) eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
7) zapoznanie z niebezpieczeństwami związanymi z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych, tj. nauka bezpiecznego i świadomego korzystania z zasobów sieciowych, edukacja na temat bezpieczeństwa prywatnych danych oraz niebezpieczeństw związanych z utrzymywaniem niepożądanych kontaktów,
8) kierunkowanie ciekawości uczniów na edukacyjne zasoby Internetu;
9) zapoznanie z niebezpieczeństwami związanymi z cyberprzemocą i korzystaniem z patostreamu i treści niebezpiecznych, w tym: wyznaczanie jasnych i czytelnych zasad korzystania z urządzeń sieciowych i Internetu,
10) wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
11) uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem,
12) uczenie dbałości o zdrowie psychiczne oraz wzmacnianie poczucia oparcia w najbliższym środowisku (rodzina, nauczyciele, specjaliści) w sytuacjach trudnych.

Rozdział VI
Realizacja Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły

1. Dyrektor:
   - stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
   - sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
   - inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
   - stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
   - czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
   - nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
   - motywuje nauczycieli i specjalistów do opracowania modelu wsparcia i pomocy uczniom przeżywającym trudności psychiczne,
   - stwarza warunki do poszukiwania optymalnych rozwiązań w zakresie budowania systemu działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
   - inspiruje wszystkie grupy społeczności szkolnej do budowania dobrych wzajemnych relacji w środowisku szkolnym, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia,
   - stwarza warunki do przestrzegania w szkole wytycznych Ministerstwa Edukacji i Nauki i Ministerstwa Zdrowia,
   - dostosowuje ofertę zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań uczniów w celu stworzenia warunków do realizacji pasji, udziału z zajęciach sportowych, kontaktu z przyrodą a także kontaktu bezpośredniego uczniów ze sobą, z zachowaniem zasad sanitarnych,
   - dokonuje analizy obciążeń nauczycieli i wychowawców (np. prowadzeniem dokumentacji uzupełniającej, sprawozdań, itp.), w miarę możliwości redukuje ich ilość, analizuje dotychczasowe procedury i regulaminy, aby odciążyć kadrę na rzecz tworzenia warunków do nawiązywania indywidualnych relacji z uczniami i klasami,
   - czuwa nad intensyfikowaniem współpracy nauczycieli i wychowawców, pedagoga i nauczycieli specjalistów w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
   - nadzoruje realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły.
2. Nauczyciele:
   - uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
   - dostosowują wymagania związane z realizacją podstawy programowej,
   - dokonują wyboru programów profilaktycznych wspierających uczniów psychicznie,
   - budują więzi koleżeńskie i relacje międzyludzkie między uczniami i nauczycielami,
   - integrują klasy i tworzą pozytywny, przyjazny klimat pracy-nauki,
   - rozszerzają zakres i formy kontaktu z uczniem w celu poprawy wzajemnych relacji,
   - dostarczają uczniom wiedzy na temat pokojowego sposobu rozwiązywania konfliktów,
   - eliminują agresję słowną w szkole,
   - rozwijają u uczniów umiejętności radzenia sobie ze stresem, lękiem i niepokojem,

- przeciwdziałają przyczynom agresji werbalnej wśród uczniów,
- przekazują wychowankom informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy w przypadku zetknięcia się z przemocą fizyczną i psychiczną,
- propagują w społeczności szkolnej zachowania akceptowane społecznie,
- poszerzają wiedzę uczniów i ich rodziców na temat:
  - ✓ uzależnienia od Internetu (cyberuzależnienie),
  - ✓ fonoholizmu (uzależnienie od telefonu),
  - ✓ cyberprzemocy,
  - ✓ patostreamu i treści niebezpiecznych,
  - ✓ oraz postępowania w wyżej wymienionych przypadkach,
- zapoznają z niebezpieczeństwami związanymi z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych,
- zapoznają z niebezpieczeństwami związanymi z cyberprzemocą i korzystaniem z patostreamu i treści niebezpiecznych, w tym: przedstawiają jasne i czytelne zasady korzystania z urządzeń sieciowych i Internetu,
- przekazują informacje na temat bezpiecznego i świadomego korzystania z zasobów sieciowych, bezpieczeństwa prywatnych danych oraz niebezpieczeństw związanych z utrzymywaniem niepożądanych kontaktów,
- przekazują informacje uczniom i ich rodzicom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów Kodeksu karnego, mianowicie art. 190 (groźba karalna), art. 190a (uporczywe nękanie), art. 212 (zniesławienie), art. 216 (zniewaga) czy też art. 265 i nast. (przestępstwa przeciwko ochronie informacji).
- ukierunkowują ciekawość uczniów na edukacyjne zasoby Internetu,
- są konsekwentni w postępowaniu wobec dzieci,
- wyrabiają w uczniach nawyk odmawiania i asertywności,
- wzmacniają u uczniów poczucie własnej wartości,
- rozwijają u uczniów umiejętność rozwiązywania problemów życiowych, radzenie sobie z lękiem, postawy prospołeczne,
- wspomagają uczniów w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu stylowi życia,
- monitorują sytuację szkolną i rodzinną uczniów i podejmuje skuteczne formy pomocy opiekuńczo – wychowawczej czy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom mającym różnorodne trudności, w tym trudności w nauce,
- udzielają rodzicom szczegółowych, jasnych i konkretnych informacji na temat postępów w nauce dziecka, osiągnięć i jego sukcesów, a także udziela wskazówek do dalszej pracy, w tym do uzupełniania braków,
- udzielają informacji zwrotnych uczniom i rodzicom na temat wyników sprawdzianów,
- regularnie zapisują oceny wystawiane uczniom do dziennika elektronicznego w celu sprawnego przepływu informacji o wynikach nauczania,
- zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania, pasje i rozwój osobowy ucznia,
- mobilizują uczniów do wysiłku poznawczego i zachęca do samodoskonalenia,
- organizują wsparcie koleżeńskie w nauce,

- promują osiągnięcia szkolne uczniów i okazuje uznanie uczniom, którzy pokonują własne trudności osiągając sukcesy szkolne na miarę własnych możliwości,
- oferują na terenie szkoły alternatywne możliwości spędzania czasu poza lekcjami, m.in. poprzez rozbudowanie oferty zajęć dodatkowych,
- prowadzą dla dzieci i młodzieży zajęcia rekreacyjno – sportowe oraz poszerzają ofertę zajęć pozaszkolnych,
- realizują zajęcia dla uczniów zdolnych, chętnych poszerzać swoją wiedzę,
- kontynuują działania z zakresu dbałości o bezpieczeństwo,
- organizują wsparcie i udziela pomocy w zakresie dostosowania wymagań zgodnie z potrzebami uczniów w dotychczasowej formie,
- wzmacniają motywację uczniów do udziału w zajęciach obowiązkowych i pozalekcyjnych oraz do punktualności,
- zachęcają uczniów do systematycznej pracy, nagradzają za osiągane efekty, pomagają w wyznaczaniu kolejnych celów i motywują do ich zdobywania,
- stosują pozytywne wzmocnienia ucznia, dostrzegają jego osiągnięcia, podkreślają jego mocne strony,
- uwrażliwiają rodziców uczniów na potrzeby młodego człowieka związane z przynależnością do grupy i akceptacją ze strony rówieśników,
- przekazują informacje uczniom oraz rodzicom na temat zagrożeń, jakie mogą pojawić się w środowisku rówieśniczym i sposobach radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- kształcą u uczniów postawy obywatelskie, w tym społecznej odpowiedzialności w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo własne, kolegów i nauczycieli,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy depresji, agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych.

3. Wychowawcy klas:

- kształtują osobowość ucznia z zaakcentowaniem jego niepowtarzalnego charakteru, uświadamiają mu konieczność ciągłej pracy nad sobą;
- odnoszą się do ucznia z przyjaźnią i szacunkiem z równoczesnym stawianiem mu wysokich wymagań oraz wpajają mu taką postawę w stosunku do innych,
- dbają o bezpieczeństwo, zdrowie, życie,
- przeciwdziałają i walczą z uzależnieniami – komputerem, telefonem komórkowym, Internetem, nikotyną, alkoholem, dopalaczami, narkotykami (włączają specjalistów do współpracy ze szkołą),
- świadczą pomoc w rozwiązywaniu trudności, współpracują z pedagogiem szkolnym, zaradzają sytuacjom konfliktowym (zgodnie z procedurami postępowanie obowiązującymi w szkole),
- stawiają dziecku wymagania zgodne z założeniami wychowawczymi szkoły,
- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie, zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania,
- rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego,
- rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z: cyberprzemocą, nadużywaniem komputera, Internetu, telefonu komórkowego, korzystaniem z patostreamu i treści niebezpiecznych,

- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Programie Wychowawczo - Profilaktycznym Szkoły opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy i współpracy grupowej,
- opiekują się Samorządem Klasowym,
- wychowują przez osobiste świadectwo,
- rozwiązują konflikty powstałe w klasie, a także rozwiązują trudniejsze problemy powstałe pomiędzy uczniami a nauczycielami (o trudniejszych problemach powiadamiają pedagoga szkolnego, dyrektora).
- zapoznają uczniów z prawami i obowiązkami dziecka, ucznia i człowieka oraz przepisami prawa funkcjonującymi w szkole,
- wymagają od uczniów stosownego do sytuacji ubioru, zwracają uwagę na wygląd zewnętrzny i kulturę osobistą uczniów,
- udzielają pomocy, rad i wskazówek uczniom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, występują do organów szkoły i innych instytucji z wnioskami o udzielenie pomocy,
- ustalają przyczyny opuszczania zajęć lekcyjnych przez uczniów,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania własnych kompetencji wychowawczych.
- dbają o regularne kontakty osobiste z rodzicami wszystkich uczniów,
- dążą do zainteresowania rodziców szkołą i zachęcają ich do udziału w jej życiu,
- zapoznają rodziców z wymaganiami edukacyjnymi szkoły, postępami uczniów w nauce, ich zachowaniem, w tym terminowo zawiadamiają rodziców ucznia o grożącej mu ocenie niedostatecznej z konkretnego przedmiotu,
- czuwają nad prawidłowym rozplanowaniem sprawdzianów pisemnych w swojej klasie tak, aby nie nastąpiło ich nagromadzenie w jednym tygodniu nauki,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- współdziałają z nauczycielami uczącymi poszczególnych przedmiotów w celu ujednolicenia oddziaływań wychowawczych w danej klasie, konsultują z nimi proponowane oceny zachowania,
- współpracują z pedagogiem szkolnym i innymi specjalistami świadczącymi wykwalifikowaną pomoc w rozpoznaniu potrzeb i trudności uczniów, także zdrowotnych oraz zainteresowań, szczególnych uzdolnień.

4. Rodzice:

- monitorują na bieżąco stan osiągnięć edukacyjnych dziecka poprzez systematyczne sprawdzanie ocen w dzienniku elektronicznym,
- systematycznie sprawdzają i odczytują oceny dziecka i wiadomości wysyłane do rodzica poprzez dziennik elektroniczny,

- utrzymują stały kontakt z wychowawcą klasy i według potrzeb z innymi nauczycielami,
- uczestniczą w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- mobilizują dzieci do wysiłku poznawczego, rozbudzają w nich ambicje i aspiracje,
- zachęcają do samodzielnej i systematycznej pracy i nauki domowej i doceniają wysiłek dzieci,
- są konsekwentni w postępowaniu wobec dzieci,
- rzetelne informują o stanie zdrowia dziecka, jego warunkach domowych i trudnościach wychowawczych,
- współpracują przy rozwiązywaniu trudności wychowawczych,
- uczestniczą życiu szkoły, współpracują z wychowawcą, nauczycielami i specjalistami oraz dyrektorem szkoły,
- dbają o podstawowe potrzeby dziecka, właściwy ubiór, wyposażenie w podręczniki i przybory szkolne,
- powiadamiają wychowawcę o przyczynach absencji dziecka w szkole, systematycznie usprawiedliwiają jego nieobecności,
- korzystają w razie potrzeby z pomocy psychologiczno - pedagogicznej organizowanej na terenie szkoły lub konsultacji w poradniach specjalistycznych.,
- ponoszą odpowiedzialność finansową za umyślne zniszczenia i kradzieże dokonane przez dziecko w szkole,
- zgłaszają wszelkie problemy w pierwszej kolejności wychowawcy dziecka, pedagogowi szkolnemu, następnie dyrekcji, a w ostateczności kuratorowi.

5. Uczniowie:

- systematycznie i aktywnie uczestniczą w zajęciach szkolnych,
- odrabiają prace domowe i samodzielnie utrwalają materiał w toku nauki własnej,
- zgłaszają nauczycielom, rodzicom kłopoty i napotykane trudności, w tym trudności w nauce,
- regularnie informują rodziców/ prawnych opiekunów o uzyskanych ocenach w szkole i rozmawiają o szkolnych wydarzeniach,
- korzystają z pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz pomocy i wsparcia koleżeńskiego,
- znają zagrożenia, jakie mogą pojawić się w środowisku rówieśniczym i sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- dbają o dobre relacje rówieśnicze, wzajemne wsparcie w trudnej sytuacji,
- budują samodyscyplinę i motywację do udziału w zajęciach obowiązkowych i pozalekcyjnych oraz do punktualności,
- pracują nad umiejętnością odmawiania i asertywności,
- znają i przestrzegają obowiązujące w szkole Procedury bezpieczeństwa,
- tworzą pozytywny, przyjazny klimat pracy-nauki i przestrzegają Statut Szkoły,
- rozwiązują konflikty w sposób pokojowy lub przy wsparciu dorosłych,
- nie stosują agresji słownej,
- rozwijają umiejętność radzenia sobie ze stresem, lękiem i niepokojem,
- znają miejsca i telefony świadczących pomoc w przypadku zetknięcia się z przemocą fizyczną i psychiczną,
- znają zagrożenia związane z uzależnieniami, w tym: od komputera, telefonu komórkowego, Internetu,
- znają zagrożenia płynące z cyberprzemocy, patostreamu i treści niebezpiecznych,

- czerpią wiadomości ze sprawdzonych źródeł na temat szkodliwości działania papierosów, alkoholu, narkotyków, „dopalaczy" i innych substancji psychoaktywnych,
- korzystają z aktywnych form spędzania czasu wolnego,
- czytają książki,
- korzystają z zajęć dodatkowych oferowanych np. przez GOK,
- angażują się w działalność pozalekcyjną Szkoły, w wolontariat, harcerstwo,
- poszukują własnych pasji i zainteresowań.

6. Założenia wychowawcze i profilaktyczne Szkoły realizowane będą poprzez:

Regulaminy wewnątrzszkolne	Konsekwentne przestrzeganie przez uczniów, nauczycieli i rodziców: • Statutu Szkoły, • Procedur bezpieczeństwa; • Regulaminu Samorządu Szkolnego, • Regulaminu korzystania z biblioteki, pracowni komputerowej i obiektów sportowych.
Współpracę z rodzicami	• bieżące zbieranie informacji wśród rodziców i uczniów, • spotkania, rozmowy z rodzicami w celu wspólnych poszukiwań rozwiązań problemów wychowawczych, • konsultacje, szkolenia i prelekcje, • angażowanie rodziców w sprawy klasy i szkoły, • zintegrowanie działań nauczycieli i rodziców, • udział rodziców w uroczystościach szkolnych.
Współpracę z instytucjami wspierającymi statutową działalność szkoły	Współpracę z: • Urzędem Gminy w Piekoszowie, • Świętokrzyskim Kuratorium Oświaty, • Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, • Biblioteką Centrum Kultury w Piekoszowie, • Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, • Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, • Ośrodkiem Zdrowia, • Sądem Rodzinnym, • Policją, • Kołem Łowieckim „Rosocha" i Nadleśnictwem Zagnańsk, • Świętokrzyskim i Nadnidziańskim Parkiem Krajobrazowym, • organizacjami społecznymi.
Współpracę organów szkolnych	• współpraca wychowawców klas, nauczycieli wspomagających i nauczycieli przedmiotów z Samorządem Szkolnym, • współpraca Rady Pedagogicznej z Radą Rodziców.
	• realizacja podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, • prowadzenie działalności szkoły zgodnej ze Statutem Szkoły, • wdrożenie Szkolnej Strategii Doradztwa Zawodowego, • wdrażanie Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły na wszystkich zajęciach,

Działania wychowawczo-dydaktyczne	• rytmiczna realizacja Planu pracy wychowawcy klasowego na dany rok szkolny, • planowe i efektywne realizowanie zajęć z wychowawcą (tzw. Godzin wychowawczych), • projekty o charakterze edukacyjnym, prozdrowotnym, ekologicznym, regionalnym, • stosowanie aktywizujących metod w pracy dydaktycznej i wychowawczej, • organizowanie uczniom pracy zespołowej, grupowej i wzajemnej pomocy, • umiejętne korzystania z technologii komputerowej i innych nowoczesnych źródeł oraz form zdobywania i przetwarzania informacji, • wspomaganie samorządności uczniów, przekazywanie uczniom zadań i odpowiedzialności, • organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym m.in.: ✓ zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, ✓ zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, ✓ zajęcia logopedyczne, ✓ terapia integracji sensorycznej, ✓ zajęcia rozwijające kreatywność, ✓ porady i konsultacje; • działalność Szkolnego Koła Wolontariatu, • działalność świetlicy szkolnej, • działalność pedagoga szkolnego, • działalność pedagoga specjalnego, • działalność psychologa szkolnego, • działalność nauczyciela-bibliotekarza.
Organizacja czasu pozalekcyjnego i zagospodarowanie czasu wolnego	• wycieczki klasowe, dydaktyczne i edukacyjne, • zajęcia sportowe, • kółka przedmiotowe i koła zainteresowań, • wystawy szkolne, • konkursy szkolne, • przygotowywanie do uczestnictwa w konkursach pozaszkolnych, • propagowanie czytelnictwa, • wyjazdy pozaszkolne do kina, teatru, planetarium, galerii, filharmonii, • festyny, pikniki, • bezpieczne i aktywne spędzanie w szkole przerw międzylekcyjnych, • organizacja dla uczniów różnej aktywności podczas ich pobytu w świetlicy szkolnej.
Zwyczaje i obyczaje szkolne	• zajęcia integracyjne zbieranie surowców wtórnych, • włączanie się w akcje charytatywne, • wystawy plastyczne prac uczniów, • reprezentowanie społeczności szkolnej w ważnych wydarzeniach na terenie gminy, • spotkania wigilijne klasowe, • uroczystości szkolne, • imprezy okolicznościowe,

	• apele okolicznościowe i akademie związane z obchodami świąt państwowych oraz ważnych rocznic, • dyskoteki, zabawy taneczne, • konkursy szkolne, międzyszkolne, • bieżąca aktualizacja szkolnej strony internetowej, aktywność na Facebooku.

KALENDARZ IMPREZ I UROCZYSTOŚCI		
Nazwa	**Termin**	**Odpowiedzialny**
1. Narodowe Czytanie	Wrzesień 2022 r.	Małgorzata Skrzeczowska Dorota Rękas Katarzyna Komorowska
2. Spotkanie z Policjantem na temat „Bezpieczeństwa na drodze”	Wrzesień 2022 r.	Magdalena Czarnecka – Zbróg Justyna Kulasek
3. Code week	Październik 2022 r.	Joanna Styś
4. Pasowanie na ucznia	Październik 2022 r.	Agnieszka Wijas Karolina Bębacz
5. Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia	Październik 2022 r.	Agnieszka Pękalska
5. „Szkoła do hymnu”	Listopad 2022 r.	Katarzyna Lis Marta Szafarczyk
Odzyskanie niepodległości przez Polskę	Listopad 2022 r.	Katarzyna Lis Marta Szafarczyk Mirosław Kowalski Paweł Gospoś
„Pełna miska dla ogryzka” - charytatywna akcja na rzecz schroniska dla zwierząt	Listopad 2022 r.	Paulina Kotwica – Dudzic Monika Chrzanowska
Dzień życzliwości	Listopad 2022 r.	Magdalena Czarnecka – Zbróg Renata Hińcza Aleksandra Cedro
Jasełka	Grudzień 2022 r.	Edyta Pięta Paweł Gospoś Joanna Styś
Dzień Babci i Dziadka w klasach I - III	Styczeń 2023 r.	Iwona Zajkowska, Magdalena Śmiglarska Agnieszka Wijas, Karolina Bębacz Agnieszka Wijas (Kawecka) Małgorzata Gibalska
Spotkanie z Policjantem na temat „Bezpieczne ferie zimowe”	Styczeń 2023 r.	Magdalena Czarnecka – Zbróg Justyna Kulasek
Zabawa karnawałowa	Styczeń – luty 2023 r.	Nauczyciele klas I – III Paulina Kotwica – Dudzic Monika Chrzanowska Paulina Pol
Dzień języka niemieckiego	Luty 2023 r.	Joanna Ściegienna-Sztuka
Dzień Wiosny	Marzec 2023 r.	Nauczyciele klas I-III

Dzień liczby PI	Marzec 2023 r.	Agnieszka Pękalska
Tydzień kultury języka polskiego	Marzec 2023 r.	Małgorzata Skrzeczowska Dorota Rękas Mirosław Kowalski, Katarzyna Komorowska
Misterium wielkanocne P. Gospoś	Kwiecień 2023 r.	Edyta Pięta Mirosław Kowalski Paweł Gospoś Marta Szafarczyk
Akcja charytatywna na rzecz Domu Samotnej Matki w Wiernej Rzece	Kwiecień 2023 r.	Edyta Ozga Marta Pol Paweł Gospoś
Trzeci Maja	Maj 2023 r.	Katarzyna Lis Mirosław Kowalski Paweł Gospoś Marta Szafarczyk
Cała Polska czyta dzieciom	Maj 2023 r.	Dorota Rękas Magdalena Śmiglarska Małgorzata Skrzeczowska
Dzień Matki	Maj 2023 r.	Nauczyciele klas I - III
Dzień Języków Obcych	Czerwiec 2023 r.	Joanna Ściegienna - Sztuka, Joanna Styś, Paulina Kotwica - Dudzic
Dzień sportu	Czerwiec 2023 r.	Mateusz Kleszcz
Spotkanie z Policjantem na temat „Bezpieczne wakacje”	Czerwiec 2023 r.	Magdalena Czarnecka – Zbróg Justyna Kulasek
Zakończenie Roku Szkolnego 2022 / 2023	Czerwiec 2023 r.	Renata Hińcza Monika Chrzanowska Paweł Gospoś

7. W szkole obowiązuje następujący <u>system nagradzania i karania:</u>

NAGRODY:	KARY:
1. Pochwała przez wychowawcę na forum klasy. 2. Pochwała dyrektora szkoły na forum szkoły. 3. Pochwała nauczyciela, wychowawcy, dyrektora wobec rodziców. 4. Nagroda książkowa lub rzeczowa. 5. List pochwalny wychowawcy lub dyrektora do rodziców. 6. Dyplom uznania od dyrektora. 7. List gratulacyjny do rodziców.	1. Upomnienie nauczyciela, wychowawcy klasy. 2. Pisemna nagana nauczyciela, wychowawcy. 3. Upomnienie lub nagana dyrektora szkoły. 4. Upomnienie lub nagana ustna dyrektora szkoły w obecności rodziców (opiekunów prawnych) i/lub wychowawcy i/lub pedagoga. 5. Pozbawienie przywilejów-zawieszenie (na określony czas) prawa ucznia do udziału w imprezach klasowych lub szkolnych, udziału w zajęciach pozalekcyjnych, do reprezentowania szkoły. 6. Zlecenie prac dodatkowych o walorach wychowawczych (np. napisanie/wygłoszenie referatu o szkodliwości palenia tytoniu). 7. Wnioskowanie do Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty o przeniesienie ucznia do innej szkoły.

Rozdział VII
Szczegółowe zadania Szkoły jako środowiska wychowawczego na poszczególnych etapach edukacyjnych

1. Szczegółowe zadania Szkoły jako środowiska wychowawczego w I ETAPIE EDUKACYJNYM.

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje pierwsze trzy lata nauki dziecka w szkole i ma za zadanie stopniowo przygotować dziecko do uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej i środowiska lokalnego, a w dalszej perspektywie – do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Cele wychowania i sposób ich realizacji w niższych klasach szkoły podstawowej powinny być dostosowane do indywidualnych możliwości intelektualnych, emocjonalnych, społecznych i zdrowotnych dziecka będącego w młodszym wieku szkolnym. Zakres wiadomości i umiejętności, jakimi ma dysponować uczeń kończący klasę III szkoły podstawowej oraz postaw, które ma przejawiać, ustalono tak, aby nauczyciel mógł organizować odpowiednie sytuacje dydaktyczno-wychowawcze w przeciętnych warunkach edukacyjnych. Jest to ważne założenie, gdyż wiadomości, umiejętności i postawy ukształtowane w klasach I–III szkoły podstawowej stanowią bazę i punkt wyjścia do prowadzenia procesu wychowawczo - profilaktycznego na dalszych etapach kształcenia. Realizacja celów wychowania i profilaktyki na I etapie kształcenia powinna być tak zorganizowana, aby wszyscy uczniowie, niezależnie od poziomu ich rozwoju psychofizycznego, mieli możliwość zrozumienia podstawowych procesów społecznych zachodzących w najbliższym i dalszym otoczeniu oraz przejawiania adekwatnego do danej sytuacji zachowania.

I etap edukacyjny: klasy I-III

Treści wychowawczo - profilaktyczne do realizacji w klasach I-III

opracowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

Zadania wychowawcze	**Formy realizacji**	**Oczekiwane efekty - UCZEŃ:**	**Oczekiwane efekty - UCZEŃ** z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym
Obszar wychowania: ZDROWIE – EDUKACJA ZDROWOTNA			
✓ zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; ✓ zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; ✓ przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; ✓ kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie;	✓ rozmowy, ćwiczenia praktyczne, trening nawyków higienicznych, ✓ prace plastyczne, ćwiczenia praktyczne, ✓ organizowanie aktywnych przerw, przerwy śniadaniowe, wspólne przygotowywanie posiłków, ✓ udział w programie „Owoce i warzywa w szkole”, „Mleko w szkole”, ✓ organizacja Dnia Sportu, ✓ spotkanie z pielęgniarką szkolną ✓ (badania bilansowe, fluoryzacja, pogadanki na temat higieny osobistej), ✓ tematyczne zajęcia w świetlicy szkolnej,	✓ przestrzega obowiązujących obostrzeń sanitarnych z powodu koronawirusa; ✓ dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; ✓ ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia; ✓ posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; ✓ posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia;	✓ uczy się dbałości o zdrowie – różnicowania pojęć: „człowiek zdrowy”, „człowiek chory”; ✓ uczy się przestrzegania zasad higieny – mycia rąk, mycia owoców i warzyw, korzystania z czystych naczyń itd.; ✓ uczy się dobierania produktów spożywczych do poszczególnych posiłków; ✓ poznaje i przestrzega zasad zdrowego trybu życia; ✓ uczy się dbałości o odpowiednią pozycję podczas pracy oraz dobre oświetlenie; rozumienie znaczenia snu oraz odpoczynku;

✓ rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; ✓ kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo – skutkowego; ✓ uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; ✓ kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.	✓ organizowanie uczniom różnych form aktywności podczas ich pobytu w świetlicy szkolnej, ✓ spotkania i prelekcje z udziałem leśniczego i myśliwego z Koła Łowieckiego „Rosochy" (Zagnańsk), ✓ spotkania i prelekcje pracowników Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, ✓ akcje dokarmiania zwierząt podczas zimy, ✓ zbieranie nakrętek, makulatury, ✓ mobilizowanie uczniów do udziału w zajęciach wychowania fizycznego, ✓ ścienne gazetki tematyczne- propaganda wizualna, ✓ kampanie szkolne i środowiskowe.	✓ reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; ✓ wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; ✓ przygotowuje zdrowe posiłki, ✓ ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet; ✓ ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka.	✓ rozumie konieczność przeprowadzania badań profilaktycznych – wizyta u lekarza pierwszego kontaktu, stomatologa, ginekologa itp. ✓ uczy się określania własnych mocnych stron i trudności.
Zadania wychowawcze	**Formy realizacji**	**Oczekiwane efekty - UCZEŃ:**	**Oczekiwane efekty - UCZEŃ** z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym
Obszar wychowania: RELACJE – KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH			
✓ kształtowanie postaw obywatelskich, w tym społecznej odpowiedzialności w trosce o kolegów i koleżanki, nauczycieli;	✓ zapoznanie z dokumentami szkoły, ✓ podejmowanie tematyki poprzez realizację scenek sytuacyjnych, dramy, pogadanek, prac plastycznych, ✓ ćwiczenia asertywności,	✓ identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach;	✓ rozumie i nazywa relacje i więzi między członkami rodziny; ✓ przestrzega zasad panujących w rodzinie, w klasie;

✓ kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; ✓ rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; ✓ kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; ✓ kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; ✓ przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; ✓ zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.	✓ zajęcia profilaktyczne.	✓ przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; ✓ współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; ✓ dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; ✓ dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; ✓ odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; ✓ ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; ✓ szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; ✓ uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; ✓ wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; ✓ wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując	✓ przestrzega norm współżycia w grupie; ✓ uczy się współuczestnictwa i współpracy podczas zabawy i zajęć; ✓ poznaje sąsiadów, znajomych rodziny i ich role społeczne; ✓ poznaje i korzysta z miejsc użyteczności publicznej; ✓ poznaje organizacje społeczne działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami; ✓ przyswaja język i doskonali rozwój mowy; ✓ uczy się porozumiewania w formie dialogu; poznaje zasady prowadzenia rozmowy; ✓ uczy się komunikowania z zastosowaniem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji – AAC: gesty, mimika, zdjęcia, obrazy, znaki przestrzenno-dotykowe, symbole, pismo, urządzenia i oprogramowanie wspomagające komunikację (dla uczniów niekomunikujących się werbalnie lub ze znacznymi ograniczeniami w tym zakresie); ✓ bierze udział w wydarzeniach klasowych i szkolnych, także z zastosowaniem urządzeń głosowych – prostych komunikatorów, urządzeń wysokiej technologii; ✓ uczy się i doskonali wyrażanie własnego zdania;

		to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; ✓ naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; ✓ przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem.	✓ uczy się stosowania form grzecznościowych i komplementów w życiu codziennym; ✓ uczy się wyjaśniania swojego zachowania i mówienia o planach;

Zadania wychowawcze	**Formy realizacji**	**Oczekiwane efekty - UCZEŃ:**	**Oczekiwane efekty - UCZEŃ** z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym
Obszar wychowania: KULTURA – WARTOŚCI, NORMY, WZORY ZACHOWAŃ			
✓ kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiadania się; ✓ kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; ✓ kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez	✓ podejmowanie tematyki na zajęciach integracyjnych poprzez opowiadania, scenki rodzajowe, dramę, rozmowę nauczającą, ✓ prezentacja symboli narodowych i godnego zachowania się wobec nich, nauka hymnu państwowego, postawy i szacunku wobec flagi i godła państwowego, ✓ zapoznanie uczniów i rodziców ze Statutem Szkoły i konsekwencjami nieprzestrzegania jego regulacji, ✓ przybliżanie dzieciom tematyki związanej	✓ zna symbole narodowe i szkolne, ✓ potrafi odpowiednio zachować się podczas uroczystości szkolnych, ✓ szanuje i naśladuje właściwe postawy, ✓ stosuje formy grzecznościowe; nie używa wulgaryzmów, ✓ szanuje rówieśników, nauczycieli i pracowników szkoły, ✓ zna zasady dobrego zachowania w szkole i je stosuje. ✓ zna prawa i obowiązki, regulaminy szkolne, WZO, ✓ stosuje obowiązujące zasady i normy,	✓ bierze udział w świętach i tradycjach rodzinnych; ✓ przestrzega kultury życia codziennego; ✓ uczy się korzystania z ośrodków i instytucji kultury; ✓ uczy się właściwego zachowania w różnych miejscach i sytuacjach (teatr, kino, muzeum, wystawy, koncerty itp.); ✓ uczy się udziału w różnych formach twórczości (formy parateatralne, muzykowanie, zajęcia plastyczne, imprezy itp.);

kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; ✓ kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; ✓ kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; ✓ inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; ✓ przygotowanie do radzenie sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności	z korzystania z telefonów komórkowych poprzez zajęcia plastyczne, techniczne, ✓ wybór samorządu klasowego i szkolnego, ✓ zabawy integrujące zespół klasowy, ✓ organizacja imprez szkolnych i klasowych oraz wycieczek turystyczno - krajoznawczych po najbliższej okolicy, ✓ apele, ✓ konkursy, ✓ pomoc koleżeńska, ✓ konsekwentne egzekwowanie stosowania się do obowiązujących w szkole reguł - rozmowy dyscyplinujące z ucznia, systematyczne i bieżące ocenianie zachowania uczniów przez nauczycieli, ✓ rozmowy z rodzicami.	✓ aktywnie uczestniczy w życiu klasy i szkoły, ✓ współdziała w grupie, ✓ dostrzega, reaguje i pomaga potrzebującym, ✓ jest tolerancyjny (nie neguje „inności” drugiego człowieka). ✓ zna swoje mocne i słabe strony, nazywa emocje i uczucia, ✓ rozumie uczucia własne oraz ich związek z sytuacją, wpływ własnej aktywności na rozwijanie mocnych stron i kompensowanie słabych, ✓ rozpoznaje uczucia, wyraża je oraz swoje potrzeby, nazywa swoje mocne i słabe strony, prezentuje się publicznie, ✓ ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, patriotyzm, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, pomoc, powściągliwość, zadośćuczynienie, przepraszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne, ✓ szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach, ✓ określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie	✓ rozumie przynależność do kraju, regionu, narodu; ✓ poznaje region, tradycje, obyczaje; ✓ bierze udział w lokalnych świętach i uroczystościach;

praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; ✓ przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; ✓ kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji narodowych i lokalnych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą – postaciami i wydarzeniami związanymi z imieniem szkoły; ✓ kształtowanie um. wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; ✓ kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.		poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania, ✓ odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób, ✓ odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania.	
Zadania wychowawcze	**Formy realizacji**	**Oczekiwane efekty - UCZEŃ:**	**Oczekiwane efekty - UCZEŃ** z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym

Obszar wychowania: BEZPIECZEŃSTWO – PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH (PROBLEMOWYCH)			
✓ zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; ✓ kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno - komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediów; ✓ przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; ✓ przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym;	✓ spacer po szkole i okolicy, zajęcia praktyczna w terenie, ✓ prace plastyczne, ✓ rozmowy z dziećmi, ✓ nauka prostych rymowanek, wierszy, ✓ trening prawidłowego zachowania się w szkole i na ulicy, ✓ pedagogizacja rodziców, ✓ tematyczne zajęcia w świetlicy szkolnej, ✓ spotkania z pielęgniarką, policjantem, ✓ trening zachowań bezpiecznych, ✓ odgrywanie ról, ✓ projekcja filmów, ✓ udział uczniów w tematycznych konkursach, ✓ ścienne gazetki tematyczne - propaganda wizualna, ✓ kampanie szkolne i środowiskowe, ✓ konsekwentne egzekwowanie stosowania się do obowiązujących zasad bezpieczeństwa - rozmowy dyscyplinujące z ucznia, systematyczne i bieżące ocenianie zachowania uczniów przez nauczycieli, ✓ aktywne pełnienie dyżurów międzylekcyjnych przez nauczycieli (zgodnie z harmonogramem dyżurów), ✓ organizowanie uczniom aktywności podczas przerw międzylekcyjnych, ✓ upowszechnianie i przestrzeganie przez uczniów, rodziców i nauczycieli	✓ wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; ✓ rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; ✓ przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; ✓ stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; ✓ ma świadomość zagrożeń środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; ✓ stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi	✓ uczy się dostrzegania czynników i sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu (w tym także zagrożeń ze strony innych osób, nadużywania Internetu, komputera, telefonu komórkowego); ✓ uczy się i doskonali umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych niebezpiecznych (dotyczących siebie i innych); ✓ poznaje odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi (Straż Pożarna, Policja, Wojsko Polskie, Straż Miejska, pracownicy ochrony); ✓ poznaje i korzysta z ważnych numerów alarmowych; ✓ uczy się zachowania bliskości i dystansu w relacjach z innymi ludźmi; ✓ uczy się prawidłowego zachowywania się w środkach komunikacji; ✓ poznaje nietypowe i nagłe sytuacje, które mogą się zdarzyć w domu, szkole, na ulicy, w innych miejscach; ✓ uczy się przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas posługiwania się różnymi urządzeniami w domu i w szkole;

✓ kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.	obowiązujących w szkole „Procedur bezpieczeństwa”.	urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety; ✓ rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;	✓ uczy się rozpoznawania i rozumienia znaków drogowych, symboli, oznaczeń w różnych miejscach itp.

II etap edukacyjny: klasy IV - VIII

Treści wychowawczo - profilaktyczne do realizacji w klasach IV–VIII w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy i poszczególnych przedmiotów

Obszar wychowania i profilaktyki: ZDROWIE – EDUKACJA ZDROWOTNA				
Treści / zadania wychowawczo - profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy				
KLASA IV	**KLASA V**	**KLASA VI**	**KLASA VII**	**KLASA VIII**
✓ Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. ✓ Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. ✓ Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. ✓ Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. ✓ Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.	✓ Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. ✓ Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. ✓ Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.	✓ Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. ✓ Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. ✓ Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.	✓ Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. ✓ Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. ✓ Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. ✓ Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. ✓ Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.	✓ Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. ✓ Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych. ✓ Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. ✓ Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. ✓ Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.

Treści obszaru: zdrowie - edukacja zdrowotna zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego	
PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE – uczeń
Informatyka	➢ w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	➢ analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; ➢ uzasadnia konieczność ochrony przyrody; ➢ opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;
Wychowanie fizyczne	➢ opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; ➢ opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; ➢ opisuje zasady zdrowego odżywiania; ➢ przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; ➢ przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; ➢ omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; ➢ wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; ➢ omawia sposoby redukowania nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; ➢ wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; ➢ wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
Wos	➢ rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; ➢ podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
Przyroda	➢ kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; ➢ doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; ➢ poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;

Edukacja dla bezpieczeństwa	➢ wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; ➢ wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; ➢ omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; ➢ dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); ➢ wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; ➢ ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; ➢ ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);
Technika	➢ przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; ➢ kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
Wychowanie do życia w rodzinie	➢ radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	
Uczeń:	✓ uczy się dbałości o zdrowie – różnicowania pojęć: „człowiek zdrowy”, „człowiek chory”; ✓ uczy się przestrzegania zasad higieny – mycia i dezynfekcji rąk, mycia owoców i warzyw, korzystania z czystych naczyń itd.; ✓ uczy się dobierania produktów spożywczych do poszczególnych posiłków; ✓ poznaje i przestrzega zasad zdrowego trybu życia; ✓ uczy się dbałości o odpowiednią pozycję podczas pracy oraz dobre oświetlenie; rozumienie znaczenia snu oraz odpoczynku; ✓ rozumie konieczność przeprowadzania badań profilaktycznych – wizyta u lekarza pierwszego kontaktu, stomatologa, ginekologa itp. ✓ uczy się określania własnych mocnych stron i trudności.
Obszar wychowania i profilaktyki: RELACJE – KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH	

Treści / zadania wychowawczo - profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy

KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
✓ Umacnianie u uczniów prawidłowych relacji w grupie klasowej, poczucia wspólnoty. ✓ Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. ✓ Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. ✓ Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. ✓ Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. ✓ Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. ✓ Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.	✓ Umacnianie u uczniów prawidłowych relacji w grupie klasowej, poczucia wspólnoty. ✓ Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. ✓ Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). ✓ Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). ✓ Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. ✓ Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.	✓ Umacnianie u uczniów prawidłowych relacji w grupie klasowej, poczucia wspólnoty. ✓ Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. ✓ Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). ✓ Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. ✓ Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. ✓ Rozwijanie samorządności.	✓ Umacnianie u uczniów prawidłowych relacji w grupie klasowej, poczucia wspólnoty. ✓ Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. ✓ Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. ✓ Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat)	✓ Umacnianie u uczniów prawidłowych relacji w grupie klasowej, poczucia wspólnoty. ✓ Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. ✓ Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. ✓ Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.

Treści obszaru: relacje – kształtowanie postaw społecznych zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego

PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE – uczeń
Język polski	➢ rozwijanie zdolności dostrzegania wartości „Bóg, Honor, Ojczyzna" i kierowanie się tymi wartościami;
Informatyka	➢ uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; ➢ identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; ➢ bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Wychowanie fizyczne	➢ uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry": szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; ➢ pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; ➢ wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; ➢ wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; ➢ omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; ➢ identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; ➢ wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; ➢ wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; ➢ współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; ➢ motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
Wos	➢ współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; ➢ wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; ➢ uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); ➢ przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku; ➢ wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; ➢ rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji;

	➢ rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; ➢ przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy; ➢ rozwija poczucie odpowiedzialności za dobro wspólne, bierze czynny i bierny udział w wyborach do Samorządu Uczniowskiego; ➢ wykazuje zainteresowanie funkcjonowaniem Samorządu Lokalnego (udział w sesji Rady Gminy);
Przyroda	➢ zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; ➢ doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Biologia	➢ prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Wdż	➢ zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych; ➢ rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiadane i pisane słowa; ➢ kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; ➢ bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	
Uczeń:	➢ rozumie i nazywa relacje i więzi między członkami rodziny; ➢ przestrzega zasad panujących w rodzinie; ➢ przestrzega zasad panujących w klasie; ➢ przestrzega norm współżycia w grupie; ➢ uczy się współuczestnictwa i współpracy podczas zabawy i zajęć; ➢ poznaje sąsiadów, znajomych rodziny i ich role społeczne; ➢ poznaje i korzysta z miejsc użyteczności publicznej; ➢ poznaje organizacje społeczne działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami; ➢ przyswaja język i doskonali rozwój mowy; ➢ uczy się porozumiewania w formie dialogu; poznaje zasady prowadzenia rozmowy; ➢ uczy się komunikowania z zastosowaniem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji – AAC: gesty, mimika, zdjęcia, obrazy, znaki przestrzenno-dotykowe, symbole, pismo, urządzenia i oprogramowanie wspomagające komunikację (dla uczniów niekomunikujących się werbalnie lub ze znacznymi ograniczeniami w tym zakresie);

	➢ bierze udział w wydarzeniach klasowych i szkolnych, także z zastosowaniem urządzeń głosowych – prostych komunikatorów, urządzeń wysokiej technologii; ➢ uczy się i doskonali wyrażanie własnego zdania; ➢ uczy się stosowania form grzecznościowych i komplementów w życiu codziennym; ➢ uczy się wyjaśniania swojego zachowania i mówienia o planach.

Obszar wychowania i profilaktyki: KULTURA – WARTOŚCI, NORMY I WZORY ZACHOWAŃ

Treści / zadania wychowawczo - profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy

KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
✓Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. ✓Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. ✓Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. ✓Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze. ✓Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego i kształtowanie świadomości narodowej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych.	✓Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. ✓Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. ✓Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. ✓Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. ✓Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego i kształtowanie świadomości narodowej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych.	✓Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności ✓Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. ✓Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które na nie wpływają. ✓Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. ✓Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych. ✓Poznanie dorobku kulturalnego Europy, świata, wykształcenie postawy tolerancji i szacunku dla	✓Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. ✓Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. ✓Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. ✓Umacnianie więzi ze społecznością lokalną. ✓Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego i kształtowanie świadomości narodowej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych.	✓Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. ✓Poznanie dorobku kulturalnego Europy, świata, wykształcenie postawy tolerancji i szacunku dla innych narodów, kultur, religii. ✓Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. ✓Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności. ✓Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego

		innych narodów, kultur, religii.		i kształtowanie świadomości narodowej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych.

Treści obszaru: kultura – wartości, normy i wzory zachowań zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego	
PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE – uczeń
Język polski	✓ kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; ✓ rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; ✓ kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; ✓ rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; ✓ rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; ✓ rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; ✓ rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; ✓ kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; ✓ jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy; ✓ rozwija postawę patriotyczną i obywatelską poprzez omawianie utworów romantycznych, pozytywistycznych i czasów II wojny światowej;
Historia	✓ poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje; ✓ ma wiedzę na temat wydarzeń związanych z imieniem szkoły i postaci powiązanych z odzyskaniem niepodległości Polski w 1918 roku; ✓ wykazuje postawę patriotyczną poprze aktywny udział w uroczystościach o charakterze patriotycznym, rocznicowym, opiekę nad miejscami pamięci narodowej, uroczyste obchody świąt narodowych, szkolnych. ✓ poznaje biografie autorytetów i wzorców moralnych – sylwetki wybitnych Polaków; ✓ bierze udział w zwiedzaniu muzeów, wystaw historycznych, izb pamięci narodowej, lekcjach muzealnych;
Muzyka	✓ poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; ✓ zna i okazjonalnie śpiewa pieśni patriotyczne;

	✓ zna wszystkie zwrotki hymnu państwowego, ✓ śpiewa hymn przybierając godną postawę; ✓ zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; ✓ zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; ✓ uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); ✓ angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; ✓ uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; ✓ stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób ; szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	✓ zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); ✓ zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny"; ✓ poznaje twórczość artystów powiązanych z odzyskaniem niepodległości przez Polskę w 1918 roku
Wos	✓ uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; ✓ podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna, patriotyzm); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, postaci związanych z imieniem szkoły)znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; ✓ wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; ✓ uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; ✓ planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy; ✓ potrafi odszukać w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej prawa i obowiązki obywatela;

Przyroda	✓ kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;
Geografia	✓ łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; ✓ przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; ✓ rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; ✓ ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); ✓ kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; ✓ rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno- -kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; ✓ przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Informatyka	✓ opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; ✓ postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Wychowanie do życia w rodzinie	✓ jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie; ✓ rozwija w sobie poczucie szacunku do ludzi i zwierząt, rozbudza empatie i wrażliwość na potrzeby innych; ✓ wskazuje, wymienia wartości rodzinne; ✓ potrafi dostrzec zalety życia, funkcjonowania w rodzinie o tradycyjnych wartościach; ✓ rozumie, że rodzina pomaga budować hierarchię wartości, która wspiera młodego człowieka w podejmowaniu życiowych decyzji;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	
Uczeń:	✓ uczy się udziału w różnych formach twórczości (formy parateatralne, muzykowanie, zajęcia plastyczne, imprezy itp.); ✓ rozumie przynależność do kraju, regionu, narodu; ✓ poznaje region, tradycje, obyczaje; ✓ bierze udział w lokalnych świętach i uroczystościach; ✓ bierze udział w świętach i tradycjach rodzinnych; ✓ przestrzega kultury życia codziennego;

	✓ uczy się korzystania z ośrodków i instytucji kultury; ✓ uczy się właściwego zachowania w różnych miejscach i sytuacjach (teatr, kino, muzeum, wystawy, koncerty itp.);

OBSZAR WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI: BEZPIECZEŃSTWO – PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH (PROBLEMOWYCH)

Treści / zadania wychowawczo - profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy

KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
✓ Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. ✓ Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. ✓ Zwiększanie wiedzy na temat cyberuzależnienia, fonoholizmu, cyberprzemocy, patostreamu i treści niebezpiecznych i zagrożeń z nimi związanych. ✓ Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.	✓ Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. ✓ Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. ✓ Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. ✓ Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. ✓ Zwiększanie wiedzy na temat cyberuzależnienia, fonoholizmu, cyberprzemocy, patostreamu i treści	✓ Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. ✓ Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. ✓ Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. ✓ Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. ✓ Zwiększanie wiedzy na temat cyberuzależnienia, fonoholizmu,	✓ Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. ✓ Zwiększanie wiedzy na temat cyberuzależnienia, fonoholizmu, cyberprzemocy, patostreamu i treści niebezpiecznych i zagrożeń z nimi związanych.	✓ Zwiększanie wiedzy na temat cyberuzależnienia, fonoholizmu, cyberprzemocy, patostreamu i treści niebezpiecznych i zagrożeń z nimi związanych. ✓ Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów.

	niebezpiecznych i zagrożeń z nimi związanych.	cyberprzemocy, patostreamu i treści niebezpiecznych i zagrożeń z nimi związanych.		

Treści obszaru: bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych) zawarte w podstawach przedmiotów kształcenia ogólnego

PRZEDMIOT	WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE – uczeń
Informatyka	✓ rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; ✓ przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie; posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; ✓ uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; ✓ wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; ✓ stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; ✓ ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Wos	✓ rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; ✓ przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; ✓ wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; ✓ przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Technika	✓ przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; ✓ analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Wychowanie fizyczne	✓ omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; ✓ omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; ✓ wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego;

	✓ wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;
EDB	✓ wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); ✓ wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
WDŻ	✓ świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	
Uczeń:	✓ uczy się dostrzegania czynników i sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu (w tym także zagrożeń ze strony innych osób, nadużywania Internetu, komputera, telefonu komórkowego); ✓ uczy się i doskonali umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych i niebezpiecznych (dotyczących siebie i innych); ✓ poznaje odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi (Straż Pożarna, Policja, Wojsko Polskie, Straż Miejska, pracownicy ochrony); ✓ poznaje i korzysta z ważnych numerów alarmowych; ✓ uczy się zachowania bliskości i dystansu w relacjach z innymi ludźmi; ✓ uczy się prawidłowego zachowywania się w środkach komunikacji; ✓ poznaje nietypowe i nagłe sytuacje, które mogą się zdarzyć w domu, szkole, na ulicy, w innych miejscach; ✓ uczy się przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas posługiwania się różnymi urządzeniami w domu i w szkole; ✓ uczy się rozpoznawania i rozumienia znaków drogowych, symboli, oznaczeń w różnych miejscach itp.

Rozdział VIII

Ewaluacja Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły.

1. Przebieg i efekty pracy wychowawczo- profilaktycznej są poddawane systematycznej obserwacji i ocenie.
2. Sposoby i środki ewaluacji:
   1) Obserwacja zachowania uczniów.
   2) Obserwacja postępu w zachowaniu i nauce .
   3) Analiza ocen zachowania i z zajęć edukacyjnych.
   4) Ocena ilości i jakości wytworów prac uczniowskich- plastycznych, literackich.
   5) Ocena poziomu wiadomości i umiejętności uczniów biorących udział w konkursach.
   6) Ocena stopnia zdawalności egzaminu ósmoklasisty.
   7) Frekwencja uczniów na zajęciach w szkole.
   8) Analizy przypadków.
   9) Wyniki ewaluacji programu przeprowadzonej wśród uczniów, nauczycieli, rodziców (ankiety, wywiady, rozmowy).
   10) Ocena samopoczucia uczniów w szkole (ankiety, obserwacje, wywiady).
   11) Ocena stopnia zintegrowania klas (testy socjometryczne).
   12) Kontrola wpisów nauczycielskich do dzienników lekcyjnych, wpisów specjalistów do dzienników zajęć, dzienników pracy.
3. Proponowane wskaźniki ewaluacji:
   1) Ilościowe:
      a. frekwencja uczniów na zajęciach,
      b. liczba uczestników zajęć pozalekcyjnych, terapeutycznych, edukacyjnych,
      c. liczba prac wykonanych przez uczniów,
      d. liczba uczniów z problemami wychowawczymi,
      e. liczba uczniów przystępujących do konkursów, liczba laureatów,
      f. liczba wycieczek organizowanych w szkole,
      g. liczba rodziców zaangażowanych w pracę na rzecz szkoły.
   2) Jakościowe:
      a. aktywność uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
      b. umiejętności, wiadomości, postawy uczniów,
      c. samopoczucie uczniów w klasie, szkole,

d. przestrzeganie zasad obowiązujących w szkole,

e. postęp w zachowaniu i uczeniu się,

f. współpraca z rodzicami, środowiskiem lokalnym.

Załącznik nr 1.
Kwestionariusz ankiety dla uczniów diagnozujący występowanie czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną wśród uczniów klas IV-VIII.

DIAGNOZA przeprowadzona we wrześniu 2022 roku w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu, dotycząca uczniów lub wychowanków, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników.

Kwestionariusz ankiety oraz wyniki zostały opracowane przez pedagoga szkolnego. W badaniach wzięło udział 46 uczniów z kl. IV-VIII. Kwestionariusz ankiety został sporządzony w programie Forms.Office oraz udostępniony do wypełnienia podczas lekcji informatyki na osobnych komputerach, uczniom klas IV-VIII Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. 100 – lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę.

Na 1. pytanie, dotyczące ilości godzin spędzania czasu przed komputerem, uczniowie odpowiedzieli następująco: najwięcej respondentów (14) odpowiedziało, że spędza 1 godzinę dziennie przed komputerem, niewiele mniej bo 13 respondentów spędza mniej niż 1 godzinę dziennie przed komputerem, 12 uczniów spędza więcej niż 2 godziny dziennie przed komputerem oraz 7 uczniów spędza 2 godziny dziennie przed komputerem. Odpowiedzi doskonale obrazuje poniższy wykres

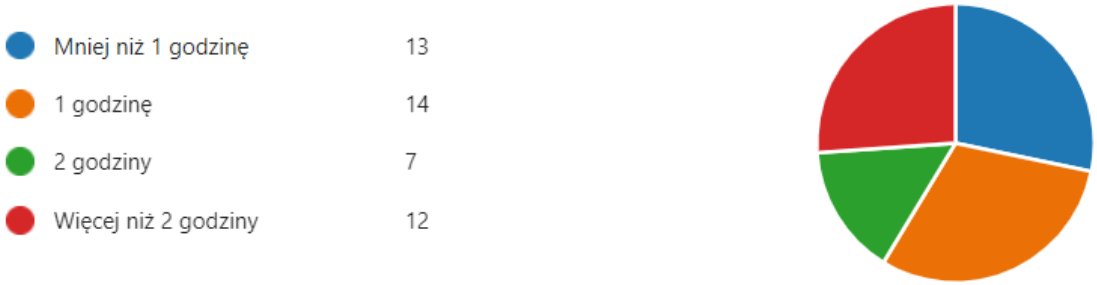

kołowy.

2. pytanie brzmiało: „W jakim celu najczęściej korzystasz z komputera?”. Ankietowani mogli wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi. Odpowiedzi przedstawiają się następująco: najczęściej wybieraną przez uczniów aktywnością na komputerze jest oglądanie filmów i clipów wideo. Taką odpowiedź zaznaczyło 40 osób. 38 ankietowanych wybrało odpowiedź – granie w gry. 20 respondentów zaznaczyło utrzymywanie kontaktów towarzyskich, jako swoje najczęstsze działania na komputerze. Wynik 18 uczniów powtórzyło się w odpowiedzi – korzystanie z serwisów społecznościowych oraz bez celu. 3 ankietowanych korzysta z komputera w celu zawierania znajomości, a jeden uczeń korzysta, by mieć dostęp do stron „zakazanych”.

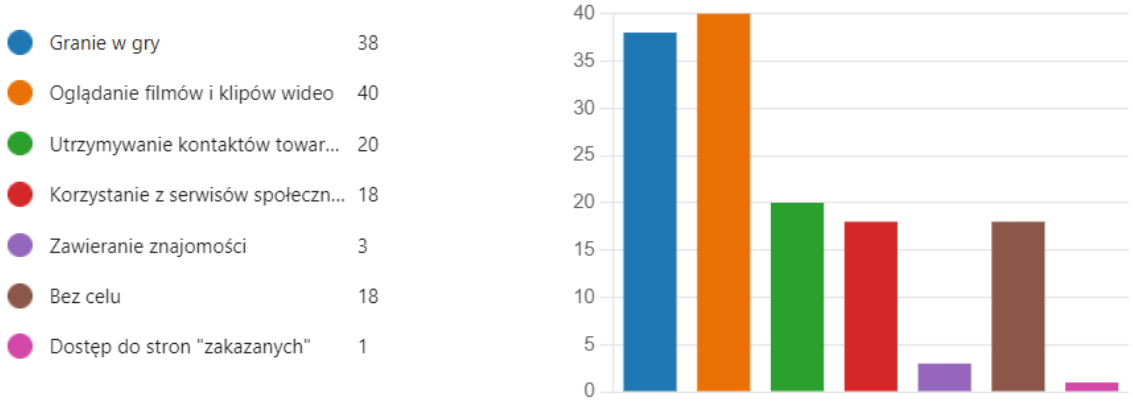

Na 3. pytanie, które dotyczyło miejsca korzystania z Internetu, jednogłośnie wszyscy ankietowani odpowiedzieli , że korzystają w domu.

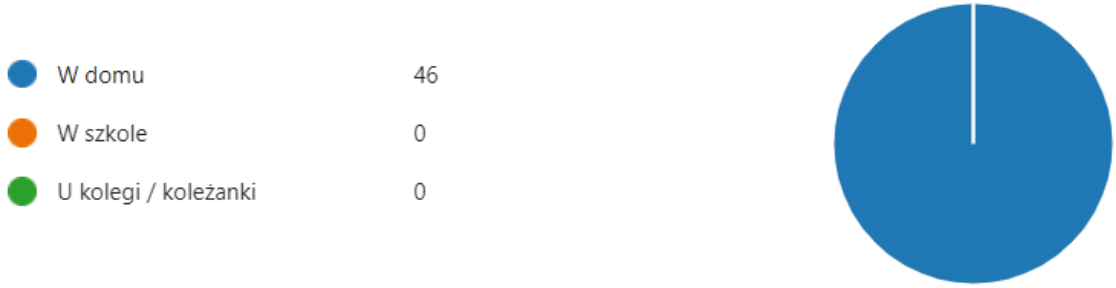

Jak wynika z odpowiedzi na pytanie 4., rodzice większości uczniów czasami i zawsze interesują się sposobem spędzania przez swoje dziecko czasu przed komputerem. Rodzice 13 uczniów nie interesują się sposobem spędzania przez swoje dziecko czasu przed komputerem.

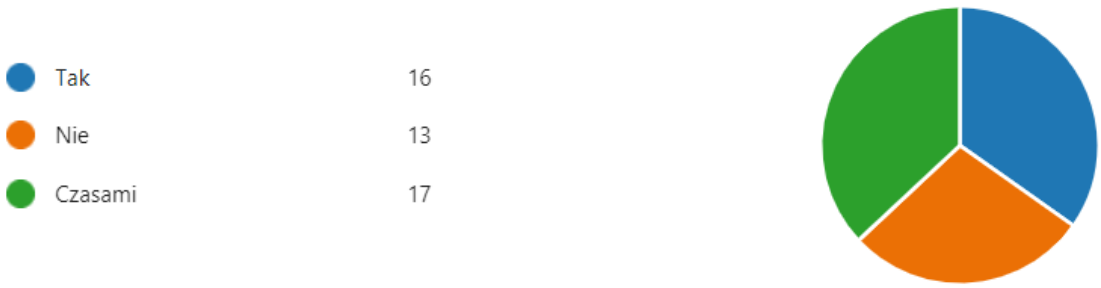

Udzielone odpowiedzi na pytanie 5. informują, iż rodzice większości uczniów w jakikolwiek sposób limitują czas spędzony przed komputerem. Mimo to, aż 20 uczniów zaznaczyło, że ich rodzice nie limitują czasu spędzanego przed komputerem.

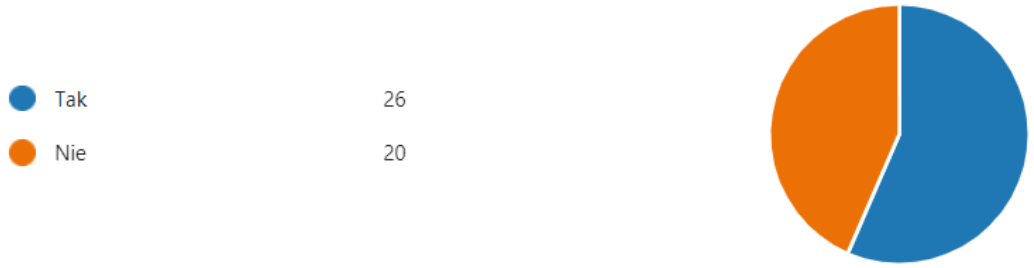

Odpowiedzi pytania 6. informują, że 37 ankietowanych, czyli znaczna większość słyszała lub czytała o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez Internet, 6 respondentów nie pamięta o takich zagrożeniach, a 3 uczniów nie słyszało lub nie czytało w ogóle o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez Internet.

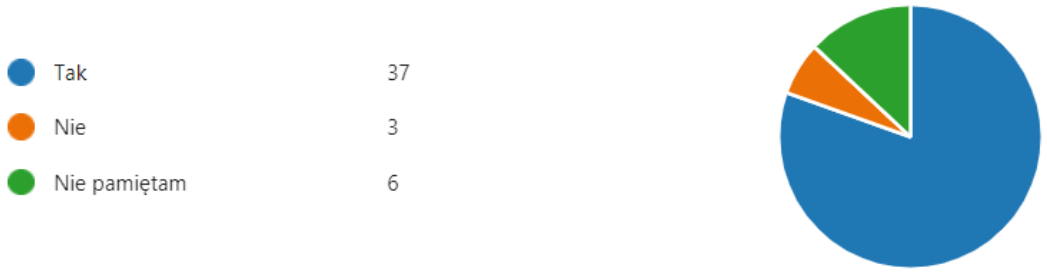

Pytanie 7. dotyczyło zawierania znajomości w Internecie. 24 respondentów czyli większość nie zawiera znajomości w Internecie. 22 ankietowanych zawiera znajomości przez Internet.

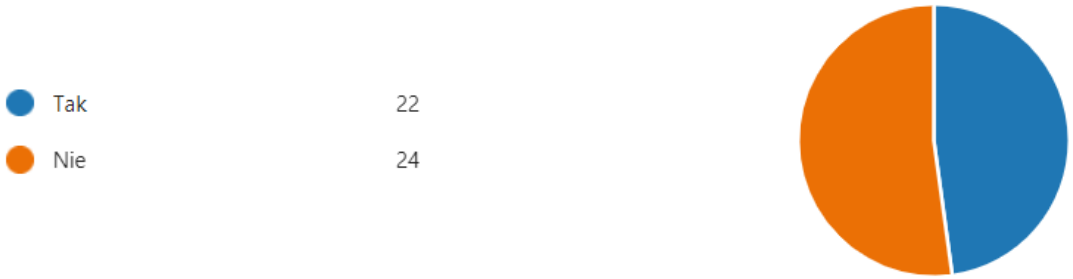

Respondenci, którzy w poprzednim pytaniu o zawieranie znajomości w Internecie, odpowiedzieli tak, mieli dodatkowe pytanie: „Czy zdarzyło Ci się spotkać z osobą poznaną przez Internet?”. Znaczna większość spośród ankietowanych, którzy zawierają znajomości przez Internet, nigdy nie spotkało się z poznaną w ten sposób osobą. Trzech uczniów wiele razy spotkało się z osobą poznaną przez Internet, dwoje uczniów kilka razy, a jeden uczeń spotkał się raz.

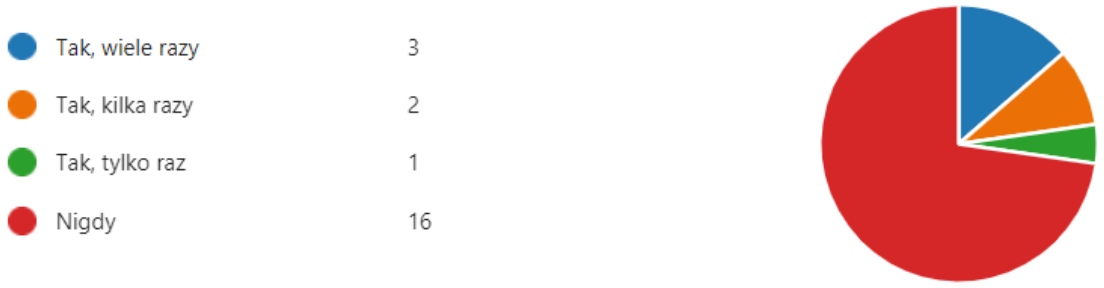

Na pytanie: „Czy podawałeś/podawałaś prywatne informacje przez Internet?" 39 respondentów, czyli znaczna większość odpowiedziała, że nie. Natomiast 7 uczniów podawało prywatne treści.

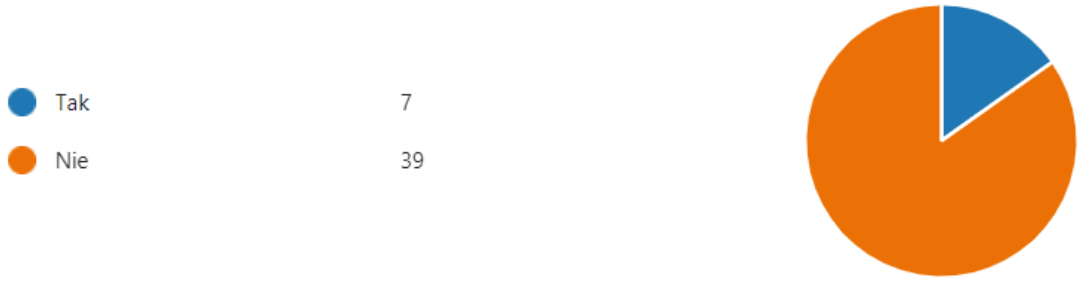

Ankieterzy, którzy podawali prywatne informacje przez Internet, odpowiadali na dodatkowe, szczegółowe pytanie dotyczące rodzaju podawanych treści. Można było zaznaczyć wiele opcji odpowiedzi. Znaczna część respondentów, tj. 6 wybrało, że podawało swój adres e – mail. Kolejne opcje czyli podawanie adresu zamieszkania, numeru telefonu, zdjęć, i innych, wybrało po dwóch uczniów.

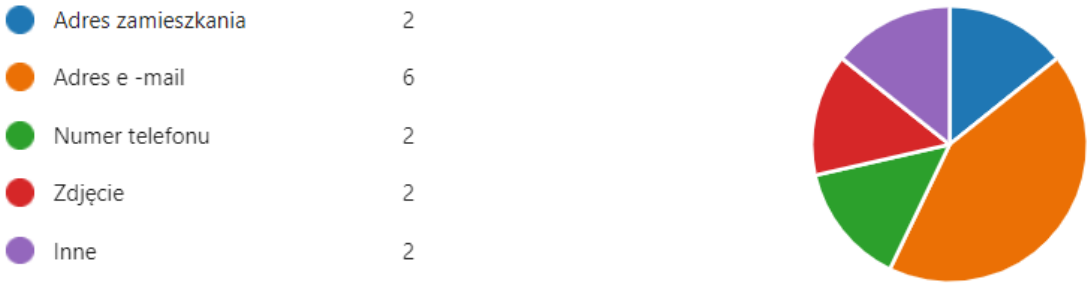

Respondenci na pytanie 11.„Z których urządzeń korzystasz najczęściej?" odpowiedzieli prawie jednogłośnie, że telefonu komórkowego. 2 uczniów wybrało komputer stacjonarny oraz 2 uczniów wybrało laptop.

W pytaniu 12. ankieterzy stanęli przed zadaniem zaznaczenia, tych twierdzeń, które ich dotyczą. Można było wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi. Najwięcej, bo aż 38 uczniów wybrało twierdzenie, iż posiada profil na portalach społecznościowych. 24 respondentów bardzo lubi spędzać czas przed komputerem. 13 osób publikuje w Internecie swoją twórczość, np. zdjęcia, muzykę. 11 uczniów zarywa noce, aby korzystać z Internetu, a 8 nudzi się, gdy przez jeden dzień nie ma dostępu do Internetu. 7 ankietowanych ma swoje tajemnice, związane z tym co robi w Internecie oraz tyle samo potrafi samodzielnie stworzyć stronę internetową.

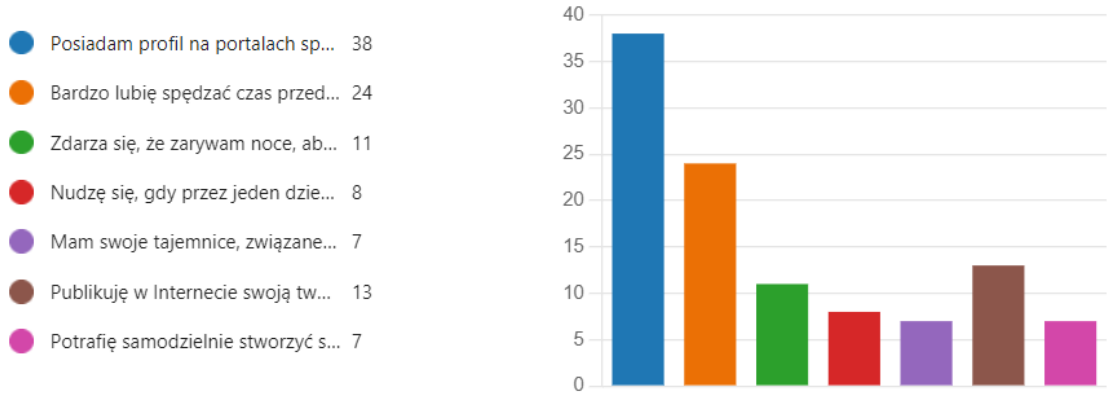

Na pytanie 13. „Czy zdarzyło Ci się wyzywać, obrażać kogoś w Internecie?" prawie połowa, bo aż 48 % respondentów nigdy nie stosowało cyberprzemocy. 26% uczniów nie wie, nie pamięta o takim zdarzeniu. 13 % uczniów stosowało wyzwiska i obraźliwe komunikaty w Internecie. 11 % przyznało, że tak, kilka razy zdarzyło się im używać cyberprzemocy. Jedna osoba przyznała, że jeden raz zdarzyło się jej wyzywać, obrażać kogoś w Internecie.

Ankieterzy, którym zdarzyło się wyzywać, obrażać kogoś w Internecie, odpowiadali na dodatkowe, szczegółowe pytanie dotyczące umiejscowienia wyżej wymienionych czynności. 92 %

ankietowanych wyzywa, obraża podczas gier online. Jedna osoba przyznała, iż stosowała cyberprzemoc na czacie/komunikatorze internetowym.

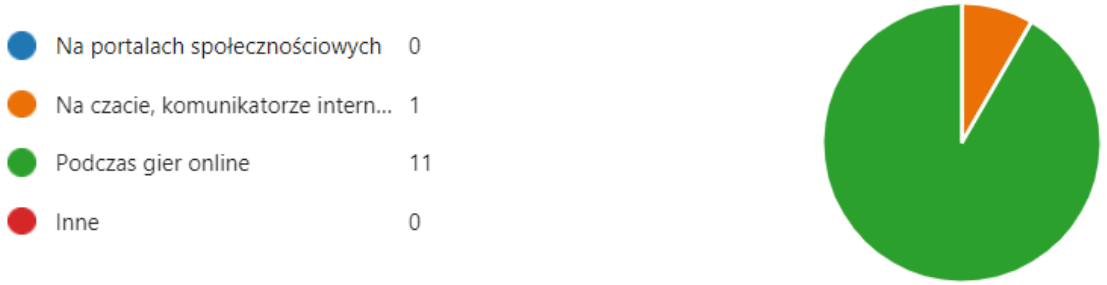

Na pytanie 15. „Czy zdarzyło Ci się zamieścić w Internecie kompromitujące kogoś zdjęcia, filmiki lub informacje?" aż 80 % uczniów przyznaje, że nigdy nie zamieszczało, 13 % nie wie, nie pamięta. Odpowiedzi tak - wiele razy, tak - kilka razy, tak - jeden raz, wybrało po jednej osobie.

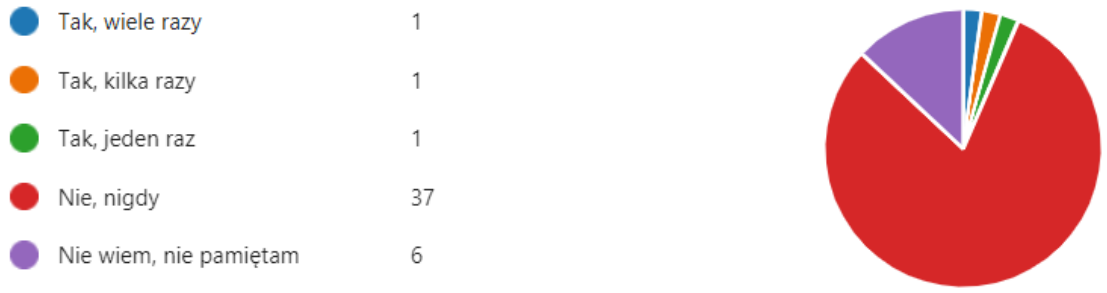

Respondenci zapytani o to, czy sami byli kiedykolwiek / są ofiarą cyberprzemocy, w znacznej większości, tj. 89 % zaprzeczają. 5 uczniów informuje, iż byli lub są ofiarami cyberprzemocy.

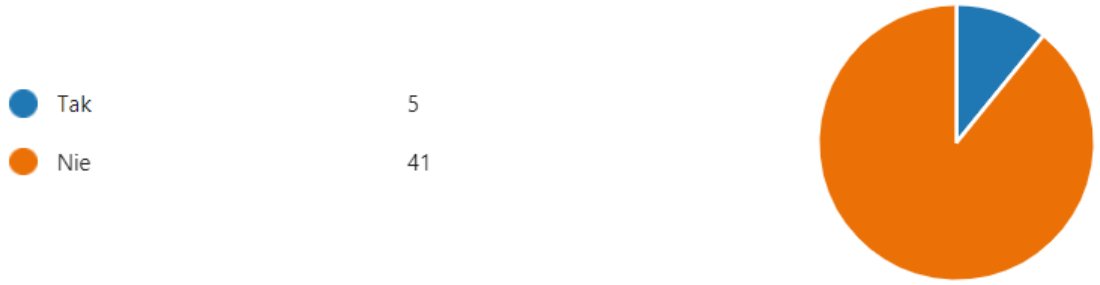

W 17. pytaniu ofiary cyberprzemocy, doprecyzowują czego dotyczyła ta cyberprzemoc. Można było wybrać kilka opcji odpowiedzi. Najczęściej osoby te wybierały, iż zostały obrażone w trakcie grania w gry online. Po dwie osoby wybrały, iż ktoś wysyłał wiadomości, które dokuczyły i komentował moje wypowiedzi na forum internetowym. Tylko raz wybrano następujące odpowiedzi: ktoś umieścił/rozesłał w Internecie moje zdjęcie w niekorzystnej sytuacji; ktoś założył fikcyjne konto internetowe w portalu społecznościowym, ośmieszające mnie; ktoś dostał się do mojego konta internetowego i ujawnił moje tajemnice i treści rozmów; ktoś wysłał mi zawirusowaną wiadomość; ktoś wyzywał mnie podczas rozmowy na czacie.

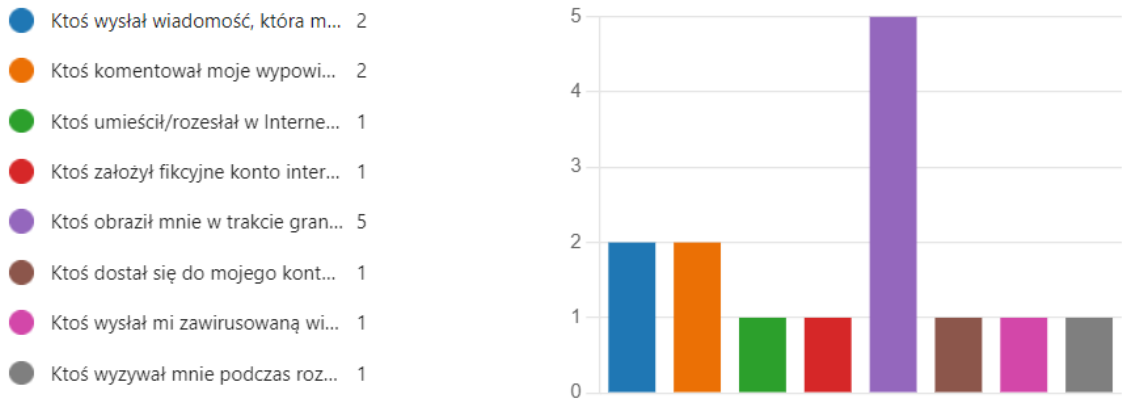

Uczniowie, którzy zaznaczyli, że byli/są ofiarami cyberprzemocy, dodatkowo odpowiadają od kogo doświadczyli zachowań z poprzedniego pytania. W większości odpowiedzi, były to osoby, które uczniowie znają tylko z Internetu. Tylko w jednym przypadku sprawcami cyberprzemocy wobec ankietowanego byli koledzy/koleżanki.

Ostatnie pytanie brzmiało: „Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy słyszałeś/aś o patotreściach, czyli zamieszczanych w Internecie materiałach prezentujących takie zachowania jak: upijanie się, zażywanie narkotyków, bicie innych, namawianie do przemocy czy wyzywanie innych?”. Prawie połowa 48 % respondentów słyszała o takich treściach, ale ich nie oglądała. 33 % uczniów nie słyszała o patotreściach. 6 ankietowanych przyznało, iż słyszało i oglądało patotreści. 3 osoby nie wie, trudno im powiedzieć.

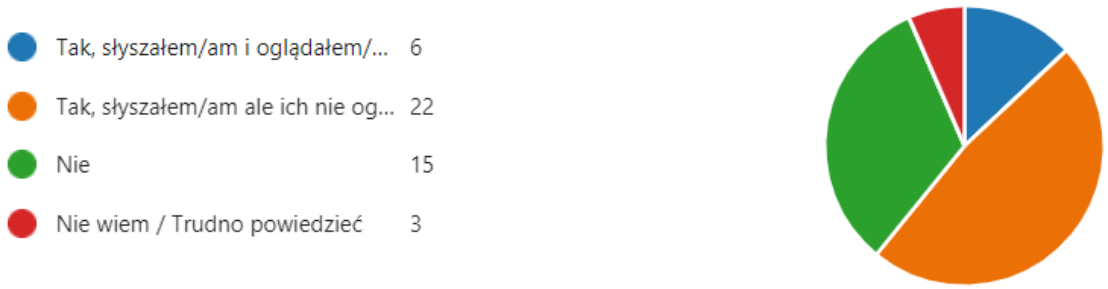

Po opracowaniu odpowiedzi ankietowanych na pytania kwestionariusza ankiety pt. „Bezpieczny Internet” wysnuto następujące wnioski i rekomendacje.

<u>Należy utrzymywać działania zmierzające do niwelowania czynników ryzyka poprzez:</u>

1. Wyposażenie uczniów i rodziców w wiedzę na temat:
   - cyberuzależnienia (uzależnienie od Internetu),
   - fonoholizmu (uzależnienie od telefonu),
   - uzależnienia od komputera (gier, portali społecznościowych),
   - cyberprzemocy,
   - patostreamu i treści niebezpiecznych,
   - oraz postępowania w wyżej wymienionych przypadkach;

     oraz przeprowadzenie zajęć w klasach IV-VIII z zakresu wyżej wymienionej tematyki.
2. Wyposażenie uczniów i rodziców w wiedzę na temat niebezpieczeństw związanych z poznawaniem nowych osób przez Internet.
3. Wyposażenie uczniów w wiedzę na temat niebezpieczeństw związanych z podawaniem prywatnych informacji przez Internet.
4. Wyczulenie rodziców na potrzebę kontroli, na to ile czasu i w jaki sposób dzieci spędzają czas przed komputerem, tj. z jakich stron czerpią informacje, jakie strony internetowe odwiedzają, jaka jest ich aktywność internetowa, jaki mają charakter gry (niepochwalane: agresywne, rekomendowane: przygodowe, strategiczne).
5. Zorganizowanie prelekcji na temat cyberprzemocy, poprowadzonej przez Policję.
6. Wyposażenie uczniów w wiedzę na temat różnych sposobów spędzania czasu wolnego.
7. Inspirowanie uczniów do zabaw i zajęć ruchowych na powietrzu.
8. Promowanie wśród uczniów i rodziców codziennego czytania książek.
9. Przeprowadzenie z uczniami warsztatów na temat zachowań asertywnych, umiejętności odmawiania.
10. Rozmawianie z uczniami i rodzicami na temat zasad obowiązujących dziecko w domu. Zasady owe powinny być zrozumiałe dla dzieci i konsekwentnie przestrzegane.
11. Prowadzenie zajęć/zadań integrujących zespół klasowy.
12. Uczenie dzieci „pokojowego” sposobu rozwiązywania konfliktów.
13. Budowanie u uczniów poczucie pewności siebie – zaufania do własnych możliwości.
14. Rozmawianie z uczniami na temat obowiązujących w szkole zasad/regulaminów, sprawdzanie czy dzieci je znają i rozumieją oraz konsekwentnie ich przestrzeganie.
15. Prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; indywidualnych rozmów z uczniami. Zapewnienie uczniowi zaufanego miejsca, do którego może zgłosić się o pomoc; angażowanie uczniów w kółka zainteresowań, rozwój sprawności fizycznej na dodatkowych zajęciach; zachęcanie ucznia do zapoznania się z literaturą bliską jego zainteresowaniom.